

Analýza kontroly a evidence přepravy nebezpečných věcí silniční dopravou.

Monika Busolínová

Bakalářská práce
2012

 Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení
Ústav logistiky
akademický rok: 2011/2012

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Monika BUSOLÍNOVÁ**
Osobní číslo: **L090431**
Studijní program: **B 6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Logistika a management**

Téma práce: **Analýza kontroly a evidence přepravy nebezpečných věcí silniční dopravou**

Zásady pro vypracování:

1. Analýza současného stavu oblasti přepravy nebezpečných věcí
2. Rozebrání platné legislativy
3. Zhodnocení nebezpečné přepravy
4. Uvedení vlastního návrhu opatření ke zlepšení
5. Celkové shrnutí problematiky

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

[1]ADR, Evropská dohoda o mezinárodní silniční přepravě nebezpečných věcí. Evropská hospodářská komise Výbor pro vnitrozemskou dopravu, platná od 1. ledna 2011, Copyright United Nations, 2010, United Nations Publication. ISBN 978-92-1-139140-4.

[2]PALKOSKA Bratislav. ADR bezpečná doprava nebezpečných věcí po silnici. Bertelsmann Media, s.r.o., 1999, ISBN 80-902549-2-6.

[3]Ministerstvo vnitra České republiky [online]. [cit.2011-11-19]. Dostupné na: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/start.aspx>

Další odborná literatura dle doporučení vedoucího bakalářské práce.

Vedoucí bakalářské práce: **doc. Ing. Ivan Mašek, CSc.**
Ústav krizového řízení

Datum zadání bakalářské práce: **15. prosince 2011**

Termín odevzdání bakalářské práce: **11. května 2012**

V Uherském Hradišti dne 23. února 2012

prof. Ing. Josef Polášek, Ph.D.
děkan

doc. Ing. Jaroslav Rašner, CSc.
ředitel ústavu

ABSTRAKT

Abstrakt česky

Tato bakalářská práce bude zaměřena na teoretické i praktické poznatky z oblasti přepravy nebezpečných věcí silniční dopravou. Práce bude v teoretické části soustředěna především na předpisy upravující přepravu nebezpečných věcí podle dohody ADR a předpisy s tím související, a dále také směrnice Evropské unie. Zmíněny budou i další způsoby přepravy nebezpečných věcí. Pozornost zde bude věnována popisu toho, co jsou to nebezpečné věci, jejich označení, balení, nakládání s nimi. Povinnosti odesílatele a přepravce. Vybavení osádky vozidla, průvodní doklady, osvědčení o způsobilosti k provádění úkonu. Technické vybavení dopravního prostředku a jeho technický stav.

Klíčová slova: ADR (Evropská dohoda o mezinárodní přepravě nebezpečných věcí), nebezpečné věci, přeprava, dopravce, příjemce, odesílatel.

ABSTRACT

Abstrakt ve světovém jazyce

This thesis will focus on theoretical and practical knowledge of the transport of dangerous goods by road. The bachelor's degree work, in the theoretic part, focuses mainly on the rules governing the transport of dangerous products, according to the regulations of the ADR and the European Union Directive. The work is also making a reference on other ways of transporting dangerous products. It is describing the dangerous products, their designation, the packaging and the handling. There are also the obligations of the sender and the carrier, the equipment of the vehicle crew, the accompanying documents, the certificates of competency to perform the transportation, the technical equipment of transport means and the technical condition of the vehicles.

Keywords: ADR (European Agreement concerning the International Carriage of Dangerous Articles), dangerous articles , transportation, transporter, consignee, sender.

Poděkování patří zejména vedoucímu práce doc. Ing. Ivanu Maškovi, CSc., za jeho rady a připomínky k postupnému zpracovávání. Dále samozřejmě Ing. Ladislavu Zívalíkovi, bezpečnostnímu poradci ADR, ADN, lektorovi Akademie dopravního vzdělávání u firmy Dekra Automobil a. s. V neposlední řadě také Ing. Ladislavě Zámorské a kolektivu pracovníků z firmy Kaiser servis spol. s r. o. za poskytnutí materiálů a informací.

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk bakalářské práce bude uložen v archivu Fakulty logistiky a krizového řízení Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na bakalářské práci pracoval/a samostatně a použitou literaturu jsem citoval/a. V případě publikace výsledků budu uveden/a jako spoluautor/ka;
- že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

V Uherském Hradišti dne 11.5.2012

B. Poláková
.....
podpis studenta/ky

OBSAH

TEORETICKÁ ČÁST	10
1 PŘEDPISY SOUVISEJÍCÍ S PŘEPRAVU NEBEZPEČNÝCH VĚCÍ SILNIČNÍ DOPRAVOU	11
1.1 ADR - MEZINÁRODNÍ PŘEDPIS	11
1.1.1 Obsah dohody ADR.....	13
1.1.2 Územní platnost ADR [22].....	13
1.2 VNITROSTÁTNÍ PŘEDPISY	14
1.2.1 Zákon č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě, ve znění pozdějších předpisů. [17].....	14
1.2.2 Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech, ve znění pozdějších předpisů. [17]....	15
1.2.3 Zákon č. 350/2011 Sb., o chemických látkách a chemických směsích. [17].....	15
1.3 SMĚRNICE EVROPSKÉ UNIE ADR.....	15
1.3.1 Směrnice Rady 95/50/ES o jednotných postupech kontroly při silniční přepравě nebezpečných věcí.	16
1.3.2 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/68/ES o pozemní přepravě nebezpečných věcí. [16]	17
1.3.3 Směrnice komise 2010/61/EU, o přizpůsobení se vědeckému a technickému pokroku. [16].....	17
2 MEZINÁRODNÍ PŘEPRAVA [19]	18
2.1 ŘAZENÍ NEBEZPEČNÝCH VĚCÍ DO TŘÍD [19]	19
2.2 KÓDY, ZNAČÍCÍ STUPEŇ NEBEZPEČNOSTI LÁTEK	20
2.2.1 Bezpečnostní značky [19, 16].....	22
2.3 VŠEOBECNÉ PODMÍNKY A POŽADAVKY SOUVISEJÍCÍ S PŘEPRAVOU NEBEZPEČNÝCH VĚCÍ PO SILNICI.....	22
2.3.1 Povinnosti odesílatele a dopravce podle zákona o silniční dopravě (č. 111/1994 Sb., v platném znění).	22
2.3.2 Řidiči provádějící přepravu a povinná školení.	23
2.3.3 Schvalování vozidel.....	24
2.3.3.1 Označení vozidel výstražnými oranžovými tabulemi a bezpečnostními značkami. [19].....	25
2.3.4 Způsoby přepravy	25
2.3.5 Všeobecné podmínky balení [1]	26
2.4 USTANOVENÍ O NAKLÁDCE, VYKLÁDCE A MANIPULACI.....	27
2.4.1 Omezení přepravovaného množství	27
3 VŠEOBECNÉ POŽADAVKY NA DOPRAVNÍ JEDNOTKY A JEJICH VYBAVENÍ	30
3.1 VÝBAVA VOZIDLA.....	30
3.1.1 Další výbava a výbava pro osobní ochranu [1, 19].....	31
3.1.2 Průvodní doklady [1, 19]	31

3.3	ŠKOLENÍ BEZPEČNOSTNÍCH PORADCŮ ADR [12]	33
3.3.1	Obnovovací kurz [12]	34
	Praktická část	35
2.1	ANALÝZA A EVIDENCE PŘEPRAVY NEBEZPEČNÝCH VĚCÍ.....	36
2.2	KAISER SERVIS, SPOL. S R. O. [13]	42
2.2.1	PODMÍNKY A POŽADAVKY K PŘEPRAVĚ NEBEZPEČNÝCH VĚCÍ U ZVOLENÉ NEBEZPEČNÉ LÁTKY [13]	44
3.4	UPOTŘEBENÝ OLEJ – KLASIFIKACE A IDENTIFIKACE	45
3.4.1	Bezpečnostní opatření při přepravě a manipulaci s upotřebeným olejem. [13].....	48
3.4.2	Technologie, monitoring, BOZP [13].....	48
3.4.3	Plnění a provoz cisternového vozidla [13]	54
3.5	SWOT ANALÝZA FIRMY KAISER SERVIS SPOL. S R. O.....	54
3.6	NEDOSTATKY PLYNOUCÍ Z ANALÝZY A EVIDENCE NEBEZPEČNÝCH VĚCÍ.....	56
3.6.1	Návrhy opatření ke zlepšení	57
	ZÁVĚR.....	60
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	61
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	63
	SEZNAM POJMŮ.....	64
	SEZNAM OBRÁZKŮ.....	65
	SEZNAM TABULEK	66
	SEZNAM PŘÍLOH	67
	PŘÍLOHA P I: NOVELIZACE, ÚČINNOST A PROVÁDĚCÍ VYHLÁŠKY ZÁKONA O SILNIČNÍ DOPRAVĚ.....	68
	PŘÍLOHA P IV.: PÍSEMNÉ POKYNY PRO ŘIDIČE	73
	PŘÍLOHA P V.: VZOR CMR LISTU.....	74
	PŘÍLOHA P VI.: OSVĚDČENÍ O SCHVÁLENÍ VOZIDEL PRO PŘEPRAVU NĚKTERÝCH NEBEZPEČNÝCH VĚCÍ	75
	OSVĚDČENÍ O SCHVÁLENÍ VOZIDEL	75
	PRO PŘEPRAVU NĚKTERÝCH NEBEZPEČNÝCH VĚCÍ.....	75
	CERTIFICATE OF APPROVAL FOR VEHICLES	75
	CARRYING CERTAIN DANGEROUS GOODS.....	75
1.3	13. PRODLOUŽENÍ PLATNOSTI	75
	PŘÍLOHA P VII: ZÁKAZ SPOLEČNÉ NAKLÁDKY.....	76
	PŘÍLOHA P VIII: VZOR OSVĚDČENÍ O ŠKOLENÍ PRO ŘIDIČE VOZIDEL PŘEPRAVUJÍCÍCH NEBEZPEČNÉ VĚCI.....	77

ÚVOD

Přeprava nebezpečných věcí ať už po silnici, kolejích, po vodě anebo vzduchem patří k nejsložitějším činnostem. Při jejich přepravě jsou kladeny různorodé požadavky na osoby, které jsou s tímto spojeny, ale také na prostředky tuto činnost zajišťující a další nezbytné procesy.

Látky, které při nekontrolovaném úniku do životního prostředí způsobují ekologické a materiální škody, zasažení či usmrcení živých organismů, lze charakterizovat jako látky nebezpečné. V seznamech nebezpečných věcí je obsaženo řádově desetitisíce položek zahrnujících zejména radioaktivní, toxické a chemické látky ale také průmyslové odpady a látky, tlakové nádoby u nichž hrozí riziko požáru, výbuchu či rozšíření infekce.

Nebezpečné věci jsou součástí každodenního života. Nebezpečné věci – látky a předměty – jsou všude kolem, mohou lidem sloužit, ale při neopatrném zacházení s nimi se stávají nebezpečné a právě v dopravě mohou ohrozit řidiče vozidla, ostatní účastníky silničního provozu, ale i životní prostředí či zvířata. Havárie a to jak větší či menší ekologické katastrofy ohrožují životní prostředí a jsou průvodním jevem přeprav nebezpečných věcí.

Prioritním cílem přepravy nebezpečných věcí je zachování bezpečnosti a to po celou dobu jejího trvání i po dobu nakládky a vykládky. Nebezpečných věcí, odpadů či různých materiálů neustále a extrémně přibývá. Otázka zní „co s ním“? Je nutné vědět jak s takovými věcmi zacházet, jak je rozpoznat a co dělat v případě nepředvídatelných událostí.

Této tématice by mělo být věnováno více pozornosti. Práce bude zaměřena na zpracování problematiky ADR a přepravy nebezpečných věcí po silnici, otázky bezpečnostního poradce, která je dnešním častým nedostatkem velké části firem, zabývající se přepravou nebezpečných věcí. Zahrnuje i popis současného stavu přepravy, techniky i nehodovosti.

V praktické části bude uvedena firma Kaiser servis, spol. s r. o. provádějící přepravu a likvidaci odpadů a nebezpečných věcí a sní spojené další služby v otázce ADR jako je čištění a bezpečné zlikvidování škodlivých či nebezpečných věcí.

Práce bude analyzovat dané téma, v závěru bude uvedeno shrnutí problematiky a návrhy opatření přepravy nebezpečných věcí po silnici.

Cílem bakalářské práce je na základě analýzy současného stavu v oblasti přepravy nebezpečných věcí, rozboru platné legislativy zhodnocení nebezpečné přepravy a návrhu opatření ke zlepšení.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 PŘEDPISY SOUVISEJÍCÍ S PŘEPRAVU NEBZPEČNÝCH VĚCÍ SILNIČNÍ DOPRAVOU

„Nebezpečné věci jsou látky a předměty, pro jejichž povahu, vlastnosti nebo stav může být v souvislosti s jejich přepravou ohrožena bezpečnost osob, zvířat a věcí nebo ohroženo životní prostředí. Silniční dopravou je dovoleno přepravovat pouze nebezpečné věci vymezené mezinárodní smlouvou, kterou je Česká republika vázána a která byla vyhlášena ve Sbírce zákonů nebo ve Sbírce mezinárodních smluv, Dohoda ADR, a to za podmínek v ní uvedených.“ [22]

Přeprava nebezpečných látek podléhá zvláštním regulím, které se snaží eliminovat potenciální hrozby vznikající přemísťováním a různým manipulováním. [3]

1.1 ADR - Mezinárodní předpis

*„Pod zkratkou ADR (z angl. **A**ccord **D**angereuses **R**oute), se uvádí Evropská dohoda o mezinárodní přepravě nebezpečných věcí. Je nejdůležitějším mezinárodním předpisem ukládá podmínky přepravy nebezpečného nákladu. Dohoda ADR vznikla 30. září 1957 v Ženevě pod patronací EHK OSN a vešla v platnost dne 20. ledna 1968, její přílohy pak 29. července 1968. Poprvé v ČR zveřejněna ve Vyhlášce č. 64/1987 Sb., 17. srpna 1968 tehdejšího Československa. Nejprve platila jen pro mezinárodní přepravu nebezpečných věcí, v roce 1994 byla zákonem č. 111/1994 Sb. vztažena i na vnitrostátní dopravu.“ [9]*

Dohoda ADR má 2 přílohy A a B a ty bývají každé 2 roky novelizovány. Příloha „A“. Všeobecná ustanovení a ustanovení týkající se nebezpečných látek a předmětů, Příloha „B“ Ustanovení o dopravních prostředcích a o přepravě.

Ministerstvo zahraničních věcí vydalo poslední sdělení obou příloh pod číslem 17/2011 Sb, zveřejněno 31. 3. 2011 v anglickém originálu a českém překladu ve Sbírce mezinárodních smluv.

Obsah přílohy A:

„Část 1 – Všeobecná ustanovení.

Část 2 – Klasifikace nebezpečných věcí.

Část 3 – Vyjmenování nebezpečných věcí, zvláštní ustanovení a vynětí z platnosti pro omezená množství.

Část 4 – Ustanovení o používání obalů a cisteren.

Část 5 – Předpisy pro odesílání.

Část 6 – Požadavky na konstrukci a zkoušení obalů, velkých nádob pro volně ložené látky (IBC), cisteren a kontejnerů pro volně ložené látky.

Část 7 – Ustanovení o podmínkách přepravy, nakládky, vykládky a manipulaci.

Obsah přílohy B:

Část 8 – Požadavky na osádky vozidel, jejich výbavu, provoz a průvodní doklady.

Část 9 – Požadavky na konstrukci a schvalování vozidel.“

„Hlavními cíli dohody bylo učinit předpisy přístupnějšími, jednoduššími a srozumitelnějšími pro uživatele. Aby mohly být snadněji použitelné nejen pro mezinárodní silniční přepravy, ale i pro vnitrostátní přepravy ve všech evropských státech prostřednictvím vnitrostátní legislativy nebo legislativy Evropského společenství a tím zajistit konzistentní právní rámec na evropské úrovni. Považovalo se za nutné vymezit jasněji povinnosti různých účastníků přepravního procesu. Seskupit systematictěji požadavky týkající se různých účastníků a oddělit právní požadavky ADR od evropských nebo mezinárodních norem, které by mohly být použity ke splnění takových požadavků.

Dohoda ADR dále upravuje, jakým způsobem je možno zboží přepravovat, manipulovat s ním, balit ho, bezpečnostní normy apod. Rozděluje zboží podle tříd nebezpečnosti.“ [22]

1.1.1 Obsah dohody ADR

Originální znění celé dohody ADR je veřejně přístupný dokument, čítající asi 1 340 stran, zveřejněn Ministerstvem dopravy České republiky. Je překládán do různých jazyků (originál je vždy v angličtině a dále pak v češtině a slovenštině). Obsahuje podrobné a odborné rozebrání každé z částí této dohody (přílohy A a B).

Obecně lze tedy říci, že tato dohoda nastavuje podmínky pro silniční přepravu nebezpečných věcí. Dále také předepisuje pravidla pro klasifikaci nebezpečných věcí, metody balení, označování obalů, nakládku a manipulaci, vyplňování stanovených průvodních dokladů, pro přepravu, požadavky na schvalování a konstrukci obalů a požadavky na konstrukci a schvalování vozidel, označování vozidel a výbavu vozidel, dále ustanovuje další pravidla jako omezené množství přepravovaných věcí, dozor nad nimi, způsob stání a parkování v noci atd. [9]

Pojem odpad je také vymezen předpisy ADR (ale i RID). Odpad je zařazen mezi nebezpečné věci, jako látka, směs nebo předmět popřípadě roztok, jenž je použit jako takový a následně je přepravován k dalšímu zpracování, k likvidaci spálením (popř. jiným způsobem), či uložen na skládku pro odpady. Jako nebezpečné věci je nutné chápat také látky jako kyselinu dusičnou, náboje do zbraní, motorovou naftu, hydroxid sodný, lithiové baterie, plniče nafukovacích vaků, akumulátory atd., a to jak v kapalném, tuhém či plynném stavu. [6]

ADR je otevřená dohoda, to znamená, že k ní může jakýkoliv stát přistoupit, pokud je rozhodnutý respektovat tuto dohodu a jejími přílohami (A a B) se plně řídit.

1.1.2 Územní platnost ADR [22]

„ADR je dohodou mezi státy a neexistuje tudíž žádný nadnárodní orgán, který by mohl vynucovat její dodržování. V praxi jsou silniční kontroly prováděny smluvními stranami ADR a nedodržení jejich ustanovení může vyústit v uložení sankce národními orgány podle jejich vnitrostátních právních předpisů. Vlastní ADR nemá žádné sankce stanoveny.“

K 1. květnu 2011 bylo členy této dohody celkem 47 zemí nejen evropských.

Tabulka č. 1 Členské státy dohody ADR

Stát	Od roku	Stát	Od roku	Stát	Od roku
Albánie	2005	Andorra	2009	Ázerbajdžán	2000
Belgie *	1960	Bělorusko	1993	Bosna a Hercegovina	1993
Bulharsko	1995	Česká republika	1993	Černá hora	2006
Dánsko	1981	Estonsko	1996	Finsko	1979
Francie*	1960	Chorvatsko	1992	Irsko	2006
Island	2011	Italie*	1963	Kazachstán	2001
Kypr	2004	Lichtenštejnsko	1994	Litva	1996
Lotyšsko	1995	Lucembursko*	1970	Maďarsko	1979
Malta	2007	Makedonie	1997	Maroko	2001
Moldavsko	1998	Německo*	1969	Nizozemsko*	1963
Norsko	1976	Polsko	1975	Portugalsko	1967
Rakousko*	1973	Rumunsko	1994	Rusko	1994
Řecko	1988	Slovensko	1993	Slovinsko	1992
Velká Británie*	1968	Srbsko	2001	Španělsko	1972
Švédsko	1974	Švýcarsko*	1972	Tunisko	2008
Turecko	2010	Ukrajina	2000		

*zakládající členové

Zdroj: Autor

1.2 Vnitrostátní předpisy

1.2.1 Zákon č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě, ve znění pozdějších předpisů. [17]

„Obsahem tohoto zákona v oblasti přepravy nebezpečných věcí v silniční dopravě je vymezení a sjednocení podmínek mezinárodní a vnitrostátní silniční přepravy nebezpečných věcí rozšířením platnosti podmínek dohody ADR i na vnitrostátní přepravu nebezpečných věcí.

Silniční dopravou je dovoleno přepravovat pouze nebezpečné věci vymezené mezinárodní smlouvou, kterou je Česká republika vázána. Zákon přesně vymezuje povinnosti odesílatelů, dopravců i příjemců.“

1.2.2 Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech, ve znění pozdějších předpisů. [17]

Tento zákon stanovuje pravidla pro předcházení vzniku odpadů a pro nakládání s nimi při dodržování ochrany životního prostředí, zdraví člověka a trvale udržitelného rozvoje, práva, ale také povinnosti osob v odpadovém hospodářství i působnost orgánů veřejné správy. Působnost zákona zcela jasně vymezuje odpady, na které se vztahuje jeho účinnost. Definiuje pojem odpad, zařazování a hodnocení nebezpečných vlastností odpadů dle ADR, povinnosti při nakládání s odpady, vývoz, dovoz nebo transit odpadů.

1.2.3 Zákon č. 350/2011 Sb., o chemických látkách a chemických směsích. [17]

Zákon zpracovává dané předpisy Evropské unie, přímo na ně navazuje, upravuje práva i povinnosti právnických a podnikajících fyzických osob např. při:

- výrobě, klasifikaci, zkoušení nebezpečných vlastností, označování, uvádění na trh, používání, balení, vývozu či dovozu chemických látek ale také látek obsažených ve směsích a předmětech,
- *„klasifikaci, zkoušení nebezpečných vlastností, balení, označování a uvádění na trh chemických směsí na území České republiky.“*

Dále upravuje správnou laboratorní praxi, působnost správních orgánů jako je zajišťování ochrany před škodlivými účinky látek či směsí.

Následně *„Vyhlášku č. 478/2000 Sb., kterou se provádí zákon o silniční dopravě, v platném znění. Zákon č. 56/2001 Sb., o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích, v platném znění, Vyhlášku č. 341/2002 Sb., o schvalování technické způsobilosti a technických podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích, v platném znění.“*

1.3 Směrnice Evropské unie ADR

Pro snížení možného rizika při přepravě nebezpečných látek, byla v této oblasti zavedena určitá opatření. *„Nutnost sjednocení podmínek pro přepravu těchto věcí či předmětů mezi státy vedla ke tvorbě mezinárodních dohod (řádů) pro přepravu.“* V České republice je nejvíce využívána přeprava silniční (dohoda ADR) a železniční (řád RID). [3]

Přeprava nebezpečných věcí po silnici, železnici, vzduchem, po moři nebo vnitrozemských vodních cestách představuje poměrně velké riziko nehod. Měla by proto být přijata opatření, která zajistí, že tato přeprava bude uskutečňována za podmínek nejvyšší bezpečnosti.

ADR, RID, IATA-DGR, IMDG Code a ADN stanovuje jednotná pravidla pro bezpečnou mezinárodní přepravu nebezpečných věcí. Tato pravidla by se měla rozšířit i na vnitrostátní přepravu s cílem sladit podmínky v rámci Společenství, zajistit řádné fungování společného dopravního trhu. [16]

1.3.1 Směrnice Rady 95/50/ES o jednotných postupech kontroly při silniční přepravě nebezpečných věcí.

Směrnice se vztahuje na kontroly prováděné členskými státy, pokud jde o přepravu nebezpečných věcí po silnici vozidly, která se účastní silničního provozu na jejich území či zde vjíždí ze třetí země. Kontroly mají zajistit, aby přeprava nebezpečných věcí probíhala za bezpečnostních podmínek, které odpovídají příslušným právním předpisům.

Jestliže bylo u přepravy nebezpečných věcí po silnici zjištěno jakékoli protiprávní jednání, musí být dotyčná přeprava uvedena do souladu s předpisy před tím, než zboží opustí podnik, nebo musí být přijata jiná vhodná opatření. [16]

„Pro účely této směrnice se za protiprávní jednání považuje, pokud:

- 1. zboží není povoleno k přepravě,*
- 2. chybí prohlášení odesílatele o shodě zboží a jeho obalu s dopravními předpisy,*
- 3. vozidla vykazují při kontrole prosakování nebezpečných látek způsobené tím, že nádrže nebo obaly nejsou jako celek nepropustné,*
- 4. vozidla nemají osvědčení o schválení typu nebo jejich osvědčení neodpovídá předpisům,*
- 5. vozidla nemají oranžové výstražné panely nebo jejich oranžové výstražné panely neodpovídají předpisům,*
- 6. ve vozidle chybí bezpečnostní pokyny nebo jsou tam bezpečnostní pokyny nevhodné,*
- 7. je vozidlo nebo obal nevhodné,*

8. řidič nemá osvědčení o předepsaném výcviku pro přepravu nebezpečných věcí po silnici,
9. ve vozidle chybí hasicí přístroj,
10. vozidla nebo obaly nemají předepsané štítky o nebezpečnosti,
11. vozidla nemají přepravní nebo průvodní doklady či neodpovídá seznam přepravovaných nebezpečných věcí předpisům,
12. jde o vozidla nezahrnutá do dvoustranné nebo mnohostranné dohody anebo která dohodě neodpovídají,
13. je cisterna přeplněna.“ [17]

Novelizací této směrnice je směrnice 2001/26. Rovněž novelizací předchozích dvou směrnic je směrnice 2004/112. A dále novelizací tří předchozích je směrnice 2008/54.

1.3.2 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/68/ES o pozemní přepravě nebezpečných věcí. [16]

„Tato směrnice se vztahuje na přepravu nebezpečných věcí po silnici, železnici nebo vnitrozemských vodních cestách uvnitř členských států nebo mezi nimi, včetně nakládky a vykládky, překládky z jednoho druhu dopravy na jiný a zastávek vynucených okolnostmi dopravy.“

1.3.3 Směrnice komise 2010/61/EU, o přizpůsobení se vědeckému a technickému pokroku. [16]

„Směrnice ze dne 2. září 2010, kterou se přílohy směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/68/ES o pozemní přepravě nebezpečných věcí poprvé přizpůsobují vědeckému a technickému pokroku.“

2 MEZINÁRODNÍ PŘEPRAVA [19]

Existují čtyři základní dopravní systémy. Pro tyto přepravy platí ve všech dopravních oborech mezinárodně platné právní předpisy.

- Mezinárodní **železniční přeprava** nebezpečného zboží („Řád pro mezinárodní železniční přepravu nebezpečného zboží po železnici – RID“).
- **Námořní přeprava** („Řád pro dopravu nebezpečného zboží námořními loděmi – IMDG-Code“). Přepravuje-li se po moři silniční nákladní vozidlo naložené nebezpečným zbožím, musí být pro toto vozidlo vystaveny doklady pro přepravu po moři.
- Poznámka: ADN - Evropská dohoda o mezinárodní přepravě nebezpečných věcí po vnitrozemských vodních cestách (říční přeprava).
- **Letecká přeprava** (International Civil Aviation Organization – ICAO) nebezpečných nákladů se řídí předpisy vydávanými organizací pro civilní letectví a předpisy Mezinárodní organizace leteckých dopravců - IATA. Základním manuálem jsou IATA-DGR, „Dangerous Goods Regulations“.
- Mezinárodní **silniční přeprava** nebezpečného zboží, řídí se „Evropskou dohodou o mezinárodní silniční přepravě nebezpečných věcí – ADR“. Oficiální název zní **Accord européen au transport international des marchandises dangereuses par route**.

„Tyto zmíněné předpisy vycházejí z rozsáhlých doporučení Spojených národů (UNO) ke sjednocení přepravních předpisů pro dopravu nebezpečného zboží všemi dopravními prostředky. Jejich seznam nese označení „Doporučení komise expertů o přepravě nebezpečného zboží“. Jejich svázání v oranžově červeném přebalu jim dává název podle expertů - Orange-Book (Oranžová kniha).

Tato doporučení člení nebezpečné zboží do patřičných tříd nebezpečnosti, obsahují seznam nejčastěji dopravovaných předmětů a látek, kterým jsou přidělena tzv. UN-čísla (identifikační čísla látek), předpisy pro balení a značení, ale i konstrukci cisternových kontejnerů a velkých nádob pro volně ložené látky (IBC).“

Uvedené předpisy mají následující cíle:

- „chránit osádku vozidla (např. školením řidičů),
- chránit ostatní účastníky přepravy (např. vhodná vozidla odpovídající stavebním a zkušebním podmínkám vozidel),
- chránit všechny lidi (předpisy sloužícími k ochraně obyvatelstva před nežádoucími účinky, které mohou být při přepravě nebezpečných věcí způsobeny),
- k ochraně životního prostředí platnými předpisy (např. zabránění znečištění ovzduší, vod a půdy o přepravě nebezpečných věcí, dále ochrana lidí, zvířat a rostlin).”

2.1 Řazení nebezpečných věcí do tříd [19]

Příloha A obsahuje 13 tříd nebezpečných věcí a látek. Je v ní přímo stanoveno, které nebezpečné věci mohou být za určitých podmínek přepravovány ve smyslu ADR a které musí být vyloučeny.

Tabulka č. 2 Třídy nebezpečných věcí

Třída	Název třídy
1	Výbušné látky a předměty
2	Plyny
3	Hořlavé kapaliny
4.1	Hořlavé tuhé látky
4.2	Samozápalné látky
4.3	Látky, které při styku s vodou vyvíjejí hořlavé plyny
5.1	Látky podporující hoření
5.2	Organické peroxidy
6.1	Jedovaté látky
6.2	Infekční látky
7	Radioaktivní látky
8	Žíravé látky
9	Jiné nebezpečné látky a předměty

Zdroj: [16]

Látky a předměty jsou v jednotlivých třídách uspořádány dle charakteru své nebezpečnosti do příslušných skupin, ty jsou označovány číslicemi, jimž obvykle následují římské číslice (I, II, III), existují však i výjimky bez těchto číslic.

„Číslice znamenají míru nebezpečnosti:

- I) *velmi nebezpečné látky a předměty,*
- II) *nebezpečné látky a předměty,*
- III) *málo nebezpečné látky a předměty.*”

2.2 Kódy, značící stupeň nebezpečnosti látek

Pro rychlou identifikaci určitého nebezpečí slouží mimo symbolů nebezpečnosti, které jsou užívány na dopravních prostředcích, obchodních obalech chemických látek či přípravech, spousta různých symbolů. V Evropě je nejvíce používán tzv. Kemlerův kód. [2]

Kemlerův kód, identifikační číslo nebezpečnosti.

Specifikuje nebezpečnost dané látky pomocí kombinace dvou nebo tří číslic (2 až 9 - jsou podrobně uvedeny v tabulce č. 3. nebezpečnost látek) a písmene X v případě, že látka nesmí přijít do styku s vodou. Zdvojení číslice označuje zvýšení hlavního nebezpečí (např. prudká hořlavost – 33). Kód musí mít alespoň dvě číslice, proto se v případě potřeby doplňuje 0. Na cisternách je možné často vidět např. Kemlerův kód 33, pokud přepravují benzín nebo jakoukoli jinou prudce hořlavou látku. Kód slouží k rychlé identifikaci určitého nebezpečí a to nejen v případě nehody, havárie či požáru těchto nebezpečných věcí. Čísla nahodile přiřazuje orgán OSN. [20, 2]

Tabulka č. 3: Nebezpečnost látek

Číslice	Název
2	Plynná látka (uvolňování plynů pod tlakem)
3	Hořlavá kapalina (hořlavost par kapalin a plynů)
4	Hořlavost pevných látek
5	Látka podporující hoření (oxidační účinky)
6	Jedovatá látka (toxicita, infekce)
7	Radioaktivní látka
8	Žíravá látka (leptavé účinky)
9	Samovolná reakce (nebezpečí prudké, bouřlivé reakce)
0	Bez významu
X	Látka nebezpečně reagující s vodou

Zdroj: [20]

UN kód

Je charakteristické čtyřčíslí (podle doporučení OSN pro přepravu nebezpečných věcí), přiřazené asi 3 400 látkám a jejich směsím, které látku či směs jednoznačně identifikuje. Nemá žádný logický význam, znamená pouze evidenční číslo položky, které je dané jejím pořadím v seznamu nebezpečných věcí dle ADR. Musí být společně s Kemlerovým kódem uveden na každém vozidle, používaném při přepravě látek po železnici i po silnici. V silniční, železniční a ve vnitrozemské vodní dopravě se přepravované nebezpečné věci označují výstražnými tabulkami, v horní části tabulky je identifikační číslo označující povahu nebezpečí tzv. Kemlerův kód, ve spodní části tabulky je značeno identifikační číslo látky tj. UN kód. [20, 6]

Oranžové tabulky

Musí být reflexní a musí být 40 cm široké a 30 cm vysoké s černým okrajem 15 mm široký, ve středu mohou být rozděleny vodorovnou černou čarou o tloušťce 15 mm. Je důležité, aby byly vyrobeny z materiálu odolného proti povětrnosti. Tabulka se nesmí uvolnit ze svého držáku po 15 minutách přímého působení ohně. [1, 6]

2.2.1 Bezpečnostní značky [19, 16]

„Každá třída nebezpečnosti má vlastní bezpečnostní značku, která upozorňuje na nebezpečnost látky či předmětu. Pokud jsou na obalu látky za sebou umístěny dvě někdy i tři značky, potom první označuje hlavní nebezpečí, druhá a třetí druhotné či třetí nebezpečí, které se v předmětné věci nachází.

Specifika bezpečnostních značek: “

- značky mají tvar čtverce o straně 100 mm postaveného na vrchol. Jsou orámovány linkou stejné barvy jako symbol vyobrazený na značce. Bývají umístěny na vnější straně vozidla. V dolní části značky je číslicí nebo písmeny vyznačen druh nebezpečí. Bezpečnostní značky jsou uvedeny v příloze č. 3.

2.3 Všeobecné podmínky a požadavky související s přepravou nebezpečných věcí po silnici

2.3.1 Povinnosti odesílatele a dopravce podle zákona o silniční dopravě (č. 111/1994 Sb., v platném znění).

„Odesílatel (přepravce), odpovídá za to, že nebezpečné věci předávané k přepravě, je dovoleno přepravovat silniční dopravou a že jejich stav, úprava, obal, IBC nebo cisternový kontejner a bezpečnostní značky odpovídají ustanovení ADR. Pozn.: je-li v jednom společném obalu nebo kontejneru uloženo několik nebezpečných věcí, odesílatel je pak povinen doložit, že takto společně balené věci nejsou zakázány.

Objednavatel má sdělit dopravci úplné označení k přepravě objednávaného zboží v případě objednávky přepravy. Objednatel tedy sdělí identifikační číslo látky, její úplné pojmenování, třídu, číslici, případně písmeno dle ADR, její hrubou – brutto (u třídy 1 též netto – čistou) hmotnost, tak, aby dopravce byl schopen svým vozovým parkem tuto přepravu provést. Jeho povinností je také sdělit alespoň požadované ochranné pomůcky pro řidiče, pro případ mimořádné události.“

„Nákladní list musí obsahovat povinné údaje dle ADR. Jedná-li se o přepravu do zahraničí, údaje v nákladním listu musí být uvedeny v úředním jazyce země odesílatele (také angličtina, němčina či francouzština). Ustanovit bezpečnostního poradce pro přepravu nebezpečných věcí.

Vyprázdněné nevyčištěné obaly musí být přepravovány tak, jako kdyby byly plné, stejně tak označeny bezpečnostními značkami a původními nápisy.“ [19]

Dopravce je povinen zkontrolovat podle dokladů od odesílatele, zda nebezpečné věci určené k přepravě je dovoleno po silnici přepravovat, zabezpečit aby osádka vozidla byla dostatečně obeznámena s povahou nebezpečí těchto věcí, s opatřeními uvedenými v písemných pokynech a postupovat podle nich. Smí použít pouze vozidla k tomu způsobilá s řádně proškolenými řidiči.

Zajistit dodržení ustanovení o nakládce, tedy i zákazu společné nakládky, zajištění nákladu, vykládky, manipulaci, provozu dopravní jednotky a dozoru nad ní. Ustanovit bezpečnostního poradce pro přepravu nebezpečných věcí.

„Odesílatel i dopravce jsou povinni postupovat podle § 23, Zákona č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě, ve znění pozdějších předpisů.“ [19, 17]

2.3.2 Řidiči provádějící přepravu a povinná školení.

Řidiči vozidel přepravující nebezpečné věci musí absolvovat základní školení formu kurzu schváleného příslušným orgánem. Hlavním posláním je seznámit řidiče s možnými riziky vznikajícími při přepravě nebezpečných věcí a poskytnout jim základní informace nezbytné pro minimalizaci pravděpodobnosti vzniku případné nehody. Pokud k nehodě dojde, umožnit jim provést bezpečnostní opatření nezbytná pro jejich vlastní bezpečnost, stejně tak bezpečnost veřejnosti, ochranu životního prostředí a pro omezení následků či důsledků nehody. Úkolem kurzu je poskytnout nezbytné znalosti a dovednosti teoretickým školením a praktickými cvičeními prověřeny znalostní zkouškou. [1]

Dopravní jednotky a související podmínky

Dopravní prostředky přepravující nebezpečné věci musí splňovat příslušná ustanovení pro přepravu a manipulaci s nimi. Totéž se týká přívěsů, návěsů, tažných vozidel a cisteren, v neposlední řadě i pro přepravu kusů či volně loženého nákladu. [1]

Technické požadavky na vozidla

Zákon č. 56/2001 Sb., o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích stanovuje technické parametry vozidel. Mimo obecné podmínky musí být dodrženy požadavky na vozidla (i jejich vybavení) stanovená v dohodě ADR dodatky přílohy B. Musí tedy například splňovat požadavky na elektronické příslušenství, brzdový systém, prevence požárního rizika, omezovač rychlosti.

V zájmu zabezpečení provozuschopného stavu zmíněných technických zařízení ve smyslu ADR byla pověřena, Ministerstvem dopravy ČR, organizace ITI TüV, s. r. o. Praha jako zkušební orgán. [19]

2.3.3 Schvalování vozidel

„Pro přepravu nebezpečných věcí smí být použit schválený druh vozidla.

Vozidla označená kódy EX/III, FL, OX nebo AT, lze použít následně:

Kde je předepsáno vozidlo EX/III, smí být použito pouze vozidlo EX/III (tato vozidla jsou určena pro přepravu výbušných látek a předmětů).

Kde je předepsáno vozidlo FL, smí být použito pouze vozidlo FL (pro přepravu kapalných látek s bodem vzplanutí nejvýše 61 °C, hořlavých plynů).

Kde je předepsáno vozidlo OX, smí být použito pouze vozidlo OX (látky podporující hoření).

Kde je předepsáno vozidlo AT, smí být použita vozidla AT, FL a OX.”

Roční technická prohlídka a registrace vozidel v zemi kde jsou přihlášena zajišťuje, že odpovídají příslušným ustanovením části 9 ADR. Dále, že odpovídají i všeobecným bezpečnostním předpisům, která se týkají osvětlení či brzdového systému, atd. Zejména jsou kladeny požadavky na motor, elektrické příslušenství, výfukový a brzdový systém, palivovou nádrž, omezovač rychlosti apod. Nejnáročnější požadavky jsou kladeny na vozidla konstrukčního typu FL a nejméně náročné pak typu AT. [15]

2.3.3.1 Označení vozidel výstražnými oranžovými tabulemi a bezpečnostními značkami. [19]

Vozidla přepravující nebezpečné věci musí být označena výstražnými oranžovými tabulemi. Tyto tabule mají upozornit na zvýšené nebezpečí, které z takové přepravy hrozí. Oranžová tabule musí být upevněny vždy vpředu a také vzadu na dopravní jednotce kolmo k její podélné ose a na levé straně ve směru jízdy. Viz obrázek č. 1.

Obr. č. 1: Označení vozidel

Zdroj: Vlastní zdroj.

Cisternová vozidla nebo dopravní jednotky s jednou a více cisternami, bateriová vozidla, musí mít navíc na bočních stranách každé cisterny nebo cisternové komory výstražné oranžové tabule opatřené identifikačními čísly. Motorový vůz, souprava s přívěsem, návěšová souprava, různé varianty cisternových vozidel a další alternativní způsoby přepravy jsou označovány obdobně.

2.3.4 Způsoby přepravy

Přeprava volně ložených zásilek, označené kódem BK (BK1 :přeprava ve volně loženém stavu v kontejnerech pro volně ložené látky s plachtou je povolena, BK2 :přeprava ve volně loženém stavu v uzavřených kontejnerech pro volně ložené látky je povolena). Zvláštní ustanovení určující značení písmeny VV a čísla od 1 do 17 např. VV3 přeprava ve volně loženém stavu je povolena u vozidel a velkých kontejnerech s plachtou, s odpovídajícím větráním. Prázdné nevyčištěné obaly smějí být přepravovány volně ložené, pokud to nezakazuje dohoda ADR. [1]

Přeprava v kontejnerech - to je přepravních prostředcích určených pro transport kusů (včetně všech vložek nebo vyložení), volně ložených tuhých látek, které jsou v přímém kontaktu s přepravním prostředkem pokud je výslovně přeprava těchto kusů povolena. Toto označení nezahrnuje obaly, IBC, velké obaly ani cisterny. [19]

Přeprava v cisternách. Při přepravě nebezpečných věcí v cisternách musí být uveden na cisterně kód („např. *A = cisterna se spodními plnicími a vyprazdňovacími otvory se dvěma uzávěry, H = hermeticky uzavřená cisterna, ...*“) nebo uděleno schválení příslušného orgánu. [1]

„Přeprava v kusech. Kusy smí být přepravovány:

- (a) v uzavřených vozidlech nebo kontejnerech,
- (b) ve vozidlech a kontejnerech s plachtou,
- (c) v nekrytých vozidlech či kontejnerech.

Značí se velkým písmenem *V* a číslicí od 1 do 13 (např. *V5* Kusy nesmějí být přepravovány v malých kontejnerech).“ [1]

2.3.5 Všeobecné podmínky balení [1]

Nebezpečné věci musí být baleny do speciálních obalů, včetně IBC. Obaly musí být natolik pevné, aby odolávaly nárazům a namáháním spojené s podmínkami přepravy. Musí být vyrobeny a uzavřeny tak, aby za normálních přepravních podmínek bylo zamezeno úniku obsahu, zejména v důsledku vibrací, nebo změn teploty, vlhkosti či tlaku (např. z důvodu změny nadmořské výšky). Dále musí být také uzavřeny v souladu s informacemi poskytnutými výrobcem. Na vnější straně obalů nesmějí během přepravy ulpívat žádné zbytky nebezpečné látky, ať už při použití nových ale i opakovaně použitelných, obnovitelných či rekonstruovaných obalů.

Tři základní druhy nebezpečí:

- a) „velice nebezpečné látky,
- b) nebezpečné látky,
- c) málo nebezpečné látky,

Rozdílné nebezpečné věci mohou být baleny společně, za podmínek, že spolu vzájemně nebezpečně nereagují a že jsou dodržena všechna ostatní ustanovení.“

2.4 Ustanovení o nakládce, vykládce a manipulaci

Zákaz společné nakládky

Rozdílně označené věci bezpečnostními značkami se nesmí společně nakládat do téhož vozidla (kontejneru), výjimku tvoří tabulka (je uvedena jako příloha č. 7), kde je společné balení těchto věcí upraveno. Přenosné svítilny používané osádkou vozidla nesmí mít kovový povrch, jenž by mohl vyvolat zajiskření. Při ložných operacích (nakládka, vykládka a překládka) je zákaz kouření. Motor vozidla musí být zastaven, není-li nutně potřeba pro pohon čerpadla či jiných zařízení spojených s nakládkou popřípadě vykládkou. [1, 19]

2.4.1 Omezení přepravovaného množství

Omezení přepravy nebezpečných věcí se týká pouze tříd 1- výbušné látky a předměty, 4.1 – tuhé hořlavé látky a třídy 5.2 – organické peroxidy.” [1, 19]

Omezené množství

Omezené množství s udáním hmotnosti je značeno kódem LQ (zkratka anglických slov „Limited Quantities”) a arabskými číslicemi od 0 do 28 v kosočtverci orámovaném čarou o rozměrech 100x100mm. Jedná se například o přepravu kosmetiky, autokosmetiky, lepidel, barev a mrazuvzdorných kapalin do odstříkovačů. [15]

Obrázek č. 2 Značka pro omezené množství

Zdroj: [1]

Podlimitní množství

Nepřekročí-li množství přepravované nebezpečné látky stanovený limit jedná se o podlimitní množství. To znamená, že nepodléhá zdaleka všem ustanovením v příloze B dohody ADR (např., že, vozidlo nemusí být označeno oranžovými výstražnými tabulemi).

Dopravce tedy nemusí využít řidiče, který vlastní osvědčení o školení, vozidlo nemusí mít předepsanou výbavu kromě hasícího přístroje a také odesílatel není povinen předat řidiči písemné pokyny. Naopak v povinnosti zůstává zajištění nákladu proti pohybu, proškolení osádky vozidla, označení kusů a schválení obalů, zákaz kouření a zákaz otevírání zásilek. Použitá ruční svítilna musí být konstruována tak, aby se případné unikající plyny nevznítily. [12]

Tabulka č 4: Základní rozdíly mezi omezeným a podlimitním množstvím

	Omezené množství	Podlimitní množství
Dodržování ustanovení dohody ADR:	Není nutné dodržet žádná ustanovení dohody ADR.	Není potřeba: Školení řidiče ADR, označení vozidla, výbava ADR, písemné pokyny pro případ nehody, dodržet ustanovení o osádce vozu, neplatí bezpečnostní předpisy.
Na čem závisí:	Na způsobu balení NV (omezení na množství látek na vnitřní obal i kus).	Na množství NV naložených v jedné dopravní jednotce.
Celkové množství nákladu v dopravní jednotce:	Není omezeno.	Je omezeno – dle přepravní kategorie nákladu.
Značení na kusu:		UN číslo a bezpečnostní značka.

Zdroj: [15]

Vyňaté množství

O vyňaté množství se jedná jen v případech malého balení, řádově v gramech či mililitrech. [12]

Vynětí z platnosti ADR znamená také přeprava např. soukromou osobou v případě, že se jedná o věci balení pro maloobchodní prodej, či slouží pro domácí účely. Přeprava strojů či zařízení obsahující nebezpečné věci již ve své konstrukci je rovněž vyňata z platnosti (jde zejména o stroje podílející se na stavbách pozemních, inženýrských apod.). V případě nouzových opatření jako je přeprava sloužící k záchraně lidských životů či odtah vozidla při nehodě obsahující nebezpečné věci taktéž nespadá pod ADR.

Plyny obsažené v nádržích vozidel, v chladících systémech anebo ve sportovních potřebách (míče), pohonné látky obsažené v pevných palivových nádržích (s objemem ne větším jak 1 500 litrů) či kanystrech (nejvýše 60 litrů) se rovněž nezahrnuje pod ADR. [8]

Předpis ADR stanovuje pravidla, kdy je možné vybraná ustanovení dle ADR nerespektovat, je to např. přeprava vyňatého, omezeného a podlimitního množství. Určité nebezpečné věci se smí přepravovat tak, že nejsou plněna téměř žádná ustanovení ADR. [12]

3 VŠEOBECNÉ POŽADAVKY NA DOPRAVNÍ JEDNOTKY A JEJICH VYBAVENÍ

Dopravní jednotka je každé motorové vozidlo bez přípojného vozidla nebo jízdní souprava tvořená motorovým a přípojným vozidlem. Vozidlo naložené nebezpečnými věcmi nesmí mít v žádném případě více než jeden přívěs (popř. návěs). [1]

Mezi zvláštní požadavky na vozidla a jejich vybavení patří například **ochrana vozidel proti nárazu zezadu**. Na zadní straně vozidla musí být přes celou šíři cisterny zabudován nárazník, který vozidlo chrání proti případnému nárazu.

„Brzdový systém – ABS a zpomalovací systém. Nákladní vozidla a tahače (motorová vozidla) jejichž celková hmotnost převyšuje 16 tun a přípojná vozidla (tj. přívěsy, návěsy a přívěsy s nápravou) uprostřed převyšující celkovou hmotnost 10 tun (cisternová vozidla, bateriová vozidla, ...), musí být vybavena zpomalovacím brzdovým systémem.

Motorová vozidla s celkovou hmotností vyšší než 12 tun musí být vybavena omezovačem rychlosti do 90km/hod.“ [19]

3.1 Výbava vozidla

Každá dopravní jednotka musí být vybavena alespoň jedním přenosným hasicím přístrojem s obsahem nejméně 2 kg suchého prášku (nebo s odpovídajícím obsahem jiné vhodné hasicí látky, a to dle povahy přepravované věci) vhodným pro hašení požáru motoru nebo kabiny dopravní jednotky.

Dopravní jednotky o nejvyšší povolené hmotnosti 3,5 tuny musí být vybaveny nejméně jedním přenosným hasicím přístrojem s celkovým obsahem 4 kg suchého prášku. [1, 19]

Hasicí přístroj musí být opatřen plombou, která umožňuje ověřit, že přístroj nebyl použit, dále značkou odpovídající normě uznávané příslušným orgánem a nápisem udávajícím alespoň datum (měsíc, rok) příští periodické kontroly. Na vozidle musí být umístěny tak, aby byly snadno přístupné osádce vozidla a byly chráněny proti vlivům počasí, tak aby nebyla ovlivněna jejich funkční bezpečnost. [19]

3.1.1 Další výbava a výbava pro osobní ochranu [1, 19]

„Každá dopravní jednotka musí být vybavena částmi výbavy pro obecnou a osobní ochranu. Části výbavy musí být vybrány podle čísla bezpečnostní značky naložených věcí.“

- *„Pro každé vozidlo zakládací klín, velikostí odpovídá maximální hmotnosti vozidla,*
- *dva stojací výstražné prostředky,*
- *kapalina pro výplach očí.*

Pro každého člena osádky vozidla:

- *fluoreskující výstražná vesta,*
- *přenosná svítidla,*
- *pár ochranných rukavic,*
- *ochrana očí (např. ochranné brýle).*

Dodatečná výbava vyžadovaná pouze pro určité třídy:

- *nouzová úniková maska pro každého člena osádky vozidla,*
- *lopata,*
- *ucpávka kanalizační vpusti (viz obrázek č. 8),*
- *sběrná nádoba.“*

3.1.2 Průvodní doklady [1, 19]

Mimo dokladů všeobecně vyžadovaných pro provoz vozidla (technický průkaz, řidičský průkaz a další doklady), musí v každém vozidle být ještě následující doklady:

- *Přepravní doklady obsahující uvedené údaje pro každou nebezpečnou věc podanou k přepravě: UN číslo, oficiální pojmenování pro přepravu, u věcí třídy 1 klasifikační kód, radioaktivní látky třídy 7 (číslo třídy „7”), pro látky a předměty jiných tříd čísla vzorů bezpečnostních značek.*
- *Kde je to stanoveno, uvede se též obalová skupina pro látku, počet a popis kusů pokud je to aplikovatelné, celkové množství každé položky nebezpečné věci, jméno a adresa*

odesilatele, jméno a adresa příjemce, prohlášení vyžadované podmínkami případné zvláštní dohody a kde je předepsáno, uvede se i kód omezení pro tunely.

- Jedná – li se o přepravu odpadů obsahující nebezpečné látky (kromě radioaktivních odpadů), uvede se před oficiálním pojmenováním pro přepravu slovo „ODPAD“, pokud již toto slovo není součástí oficiálního pojmenování pro přepravu (např., „UN 1230 ODPAD METHANOL, 3 (6.1), II, (D/E)“).
- *„Písemné pokyny pro případ nehody či jiné mimořádné události (uvedeny v příloze č. 3),*
- *Osvědčení o schválení vozidla pro tuto přepravu (vzor v příloze č. 6),*
- *Osvědčení o školení řidiče vozidla (v příloze č. 8),*
- *Povolení opravňující k provedení přepravy, pokud je předepsáno,*
- *Základní přepravní doklad vztahující se k nákladu, mezinárodní nákladní list (CMR)“* uveden v příloze č. 5.

3.2 DEKRA AUTOMOBIL A. S. [12]

Dekra automobil a. s. je společností specializující se na problematiku přepravy nebezpečných věcí a zabývající se více než 15 let vzděláváním v daném oboru a disponující odbornými lektory – specialisty, vyškolenými pro tuto činnost.

Soustavně a dlouhodobě se také zabývá vývojem softwaru komplexně řešícím problematiku ADR (ADRem).

Poskytuje znalecké posudky v oboru přeprav nebezpečných věcí. Vytváří podmínky k nabídce externího zajištění kvalitního a bezproblémového výkonu funkce bezpečnostního poradce. Dekra automobil a. s. jako jediná společnost na území České republiky zajišťuje výkon funkce bezpečnostního poradce pro všechny druhy dopravy, kde je tato funkce legislativou požadována (ADR, RID, ADN).

3.2.1 Zajištění výkonu funkce bezpečnostního poradce [12]

Sdělení v oddílu 1.8.3 (dohody ADR) ukládá firmám zabývajícím se přepravou, distribucí či manipulací s nebezpečným zbožím jmenovat **bezpečnostního poradce** a na požádání informovat příslušný státní orgán o jeho totožnosti.

Bezpečnostní poradce musí být držitelem osvědčení o absolvování odborného školení zakončeného zkouškou schválenou příslušným státním orgánem. Jako jediná společnost v ČR má vzdělávací a poradenskou činnost v oblasti ADR certifikovanou dle normy ISO 9001:2001. Vlastní výuka probíhá podle standardů EU na jejichž vzniku se společnost DEKRA podílela. Soustavně a dlouhodobě se též zabývá poradenskou činností pro firmy přepravující nebezpečné věci a vývojem softwaru komplexně řešícím problematiku ADR, RID.

3.3 Školení bezpečnostních poradců ADR [12]

Školení je určeno zájemcům, kteří budou vykonávat funkci bezpečnostního poradce podle oddílu 1.8.3 ADR.

Školení poskytuje informace s podrobnou orientací v předpisu ADR. Výuka trvá týden, uchazeči jsou vedeni odbornými lektory v logické posloupnosti při plnění praktických úkolů, se kterými se setkávají a budou setkávat i v praxi. Denně zpracovávají dané domácí úkoly na procvičení probíraného tématu. V průběhu jsou zodpovírány různé dotazy i užitečné informace od účastníků.

Kurz má přesně stanovenou osnovu. Začíná úvodem – tedy organizačními pokyny, právními předpisy, strukturou ADR, základními pojmy a klasifikací nebezpečných věcí dle ADR. Následně klasifikováním třídy, obalů, balení, plnění, značení kusů a vymezení přepravy a její odchylky, doklady, výbava, požadavky na nakládku, vykládku a manipulaci. Pokračuje specifikací označování vozidel, cisternové přepravy a závěrečné opakování probraného učiva.

Následně je firma DEKRA Automobil a. s. schopna zajistit předpis ADR, který je požadován u zkoušek a přihlášení na vybraný termín zkoušky.

3.3.1 Obnovovací kurz [12]

DEKRA Automobil a. s. zajišťuje také následná obnovovací školení a to po pěti letech, pro ty, kteří si v posledním roce platnosti chtějí certifikát obnovit a prodloužit jeho platnost o dalších pět let. Takto je předepsáno kapitolou 1.8 dohody ADR a Zkušebním řádem MD ČR pro ověřování způsobilosti bezpečnostních poradců v silniční dopravě nebezpečných věcí.

Vlastní zkouška pro obnovu osvědčení bezpečnostních poradců ADR je odlišná od zkoušky pro získání prvního osvědčení bezpečnostního poradce ADR.

Zkouška se skládá ze všeobecné části trvající 45 minut a obsahuje 20 uzavřených otázek, tedy otázek se třemi možnostmi odpovědí, z nichž jedna je správná. Uchazeči není dovoleno nahlížení do aktuálních předpisů.

Další je specializační část, trvající také 45 minut a obsahující 15 otevřených otázek, tj. otázek, na které musí uchazeč písemně odpovědět, přičemž má možnost používat aktuální znění dohody ADR.

Školení probíhá tři dny a má za úkol připravit uchazeče na výše zmíněnou zkoušku. Kurz přináší informace a podrobnou orientaci ve změnách předpisu ADR. Posluchači jsou vedeni zkušenými lektory a během celého kurzu jsou nuceni aktivně spolupracovat a následně řešit samostatné úlohy. Toto zajišťuje vysokou účinnost výukového procesu i u jedinců s minimálními zkušenostmi.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

2.1 ANALÝZA A EVIDENCE PŘEPRAVY NEBEZPEČNÝCH VĚCÍ

Statistiky počtu událostí nejen dopravních nehod, ale i dalších stejně nebezpečných havárií, jsou součástí následujících stránek. Přehledy za sledované období v celé České republice, Olomouckém kraji i okresních městech tohoto kraje.

Přehled dopravní nehodovosti nebezpečných věcí upozorňuje na důležitost jak se případným nehodám vyvarovat, sledovat novelizace spojené s dohodou ADR a důsledně je dodržovat. Zveřejněním závažných dopravních nehod od počátku platnosti dohody ADR je názornou ukázkou, že není vůbec jednoduché věnovat se této přepravě a jsou zároveň varováním nepodceňovat pravidla a věnovat jim dostatečnou pozornost a důležitost.

Přesto, že Česká republika vstoupila do Shengenského prostoru (správně nazývaném jako: postupné odstraňování kontrol na hraničních přechodech), Celní správa provádí četné a hloubkové kontroly na silnicích a dálnicích. Tím dochází k eliminaci nedodržování stanovených norem na území České republiky. Například v Rakousku dochází k těmto kontrolám ještě častěji a razantněji než v jiných členských zemích a s daleko přísnějšími postihy.

Nebezpečné věci tvoří běžnou součást každodenního života. Nacházejí se všude kolem nás a slouží nám, ale při neopatrné manipulaci mohou zejména v přepravě způsobit značné škody, ohrožit na životě řidiče přepravního vozidla i ostatní účastníky silničního provozu. Tato skutečnost je zdokumentována celou řadou dopravních nehod s tragickými následky.

Část práce je dále soustředěna na přepravu nebezpečného upotřebeného oleje, kterou provádí jako jednu z přeprav firma Kaiser servis, spol. s r. o. Firma má pobočky po celé České republice. Představení firmy a jejích činností, klasifikace látky a následné další manipulace s ní. Jsou uvedeny povinnosti zúčastněných osob při přepravě, plnění cisterny a všeobecné podmínky. Závěrem je firma analyzována pomocí metody SWOT.

Práci uzavírají návrhy na opatření týkající se nedostatků plynoucích z celkové analýzy a evidence přepravy nebezpečných věcí po silnici.

2.1.1 Přehledy počtu nehodových událostí

Havárie je náhlý stav, který se stává částečně nebo úplně neovladatelný. Je to prostorově a zároveň časově ohraničený mimořádný stav. Má vážný a nepříznivý dopad na životní prostředí, životy a zdraví lidí. V zasažené oblasti tak dochází ke zhoršení životního prostředí. [11]

Statistické informace o zásazích jednotek požární ochrany za 1. pololetí 2011 [21]

V období od 1. ledna do 30. června roku 2011 zasahovaly jednotky požární ochrany u 47 696 událostí, což je o 17 % méně než ve stejném období roku 2010. Nejčastějšími událostmi byly technické havárie, tvoří 59 % z celkového počtu událostí; požáry 16,1 %; dopravní nehody 14,4 %; úniky nebezpečných chemických látek 4,6 %.

Tabulka č. 5: Základní údaje o událostech v ČR

Druh události	2010	2011	Index % (2011/2010)
Požáry s účastí jednotek požární ochrany	9 263	11 896	128
Dopravní nehody	8 315	7 531	91
Úniky nebezpečných látek	2 648	2 599	98
z toho „ropných produktů“	2 222	2 063	93
Technické havárie	34 011	21 851	64
Radiační havárie a nehody	0	0	0
Ostatní mimořádné události	5	7	140
Událostí celkem	53 881	43 884	81

Zdroj: [21]

Od roku 2010 platí změna při evidenci živelních pohrom. Mimořádné události vzniklé následkem škodlivě působících přírodních sil a jevů (včetně počasí), které ohrožují životy, majetek, zdraví či životní prostředí a při nichž jednotky požární ochrany provádějí záchranné a likvidační práce, jsou evidovány podle převažující činnosti při zásahu a jsou opatřeny specifickým příznakem, který umožňuje sledovat příčinu mimořádné události.

Z tohoto pohledu je členění zásahů u událostí vyvolaných negativním působením přírodních sil a jevů za 1. pololetí 2011 následující:

Celkem 2 078 zásahů, z toho:

- 35 zásahů u požárů (způsobených zejména bleskem),
- 38 zásahů u dopravních nehod,
- 1 zásah při úniku nebezpečné chemické látky,
- 2 004 zásahy u technických havárií.

Počet požárů vzrostl o 28 %. Na nepříznivý vývoj měl vliv především vyšší počet požárů volných skládek, odpadů, lesních porostů a požárů v přírodním prostředí vůbec – po většinu období bylo sucho.

Počet dopravních nehod likvidovaných jednotkami požární ochrany oproti loňskému roku poklesl o 9 %. Nejčetnější byly zásahy u dopravních nehod ve Středočeském kraji 1 118 (-281), minimum v kraji Karlovarském 207 (-4).

Při únicích nebezpečných látek jsou nejčastějšími úniky ropných produktů 2 063 (-159); úniky plynů včetně aerosolů 293 (+43); dále úniky kapalin mimo ropných produktů 175 (+68); pevných látek 7 (-1) a ostatních látek včetně potravinářských produktů 61 (0). Nejvyšší počet těchto případů byl v hl. městě Praha 433 (-126); nejméně v kraji Pardubickém 33 (-13).

Skupina technické havárie zahrnuje technické havárie 14 (0); dále technické pomoci 19 862 (-14 170); technologické pomoci 344 (-24) a ostatní pomoci 1 631 (-32). Jsou doménou jednotek Hasičského záchranného sboru ČR jako pomoc v nouzi při otvírání uzavřených prostorů, odstraňování překážek na komunikacích, vyprošťování osob či zvířat, předmětů atd. Nejvíce případů je evidováno v kraji Moravskoslezském 4 532 (-4 303); nejmenší počet v kraji Libereckém 519 (-35).

Velké požáry (nehody)

8. 4. 2011 – Požár průmyslového areálu na recyklaci plastů v Chropyni, okres Kroměříž. Příčina není přesně známá. Byli zraněni dva hasiči, evakuováno bylo 250 osob a škoda dosáhla 270 000 000 Kč.

20. 4. 2011 – Výbuch chemikálií ve výrobní hale firmy Synthesia a. s. v Semtíně, okres Pardubice. Zemřely čtyři osoby a devět jich bylo zraněno, škoda byla přibližně 66 100 000 Kč.

2. 5. 2011 – Nehoda nákladního automobilu značky Volvo s přívěsem a nákladem 220 ks tlakových lahví s acetylenem a inertními plyny. K nehodě došlo na dálnici D5 na 73 km., u Štěnovic v okrese Plzeň – jih. Příčinou nehody byla prasklá pneumatika. Škoda byla vyčíslena na 18 850 000 Kč. Zraněn byl jeden hasič.

Nejzávažnější nehody historie [8]

Zapátrání do historie přehledu dopravních nehod by mělo být alarmující. Takováto nehoda má vždy vážné a dalekosáhlé následky v oblasti životního prostředí, materiálních hodnot i lidských životů. Z uvedeného vyplývá, že se v žádném případě nejedná o běžnou přepravu. Přeprava nebezpečných věcí podléhá specifickým pravidlům, která je nutno znát, respektovat a dodržovat a tím předcházet tragickým událostem.

- Velice tragická nehoda se odehrála v těsné blízkosti kempinkového tábora Los Alfagues v blízkosti španělské Tarragony v červenci 1978. Došlo k roztržení cisterny přepravující propan-butan, který unikl právě do prostoru tábora, kde následně došlo k výbuchu a požáru celého objektu. V důsledku této nehody bylo 215 osob usmrceno, mnoho raněno a došlo k velkým materiálním škodám. Příčinou byla špatná volba trasy pro přepravu této nebezpečné látky. Řidič cisterny chtěl ušetřit na dálničních poplatcích, a tak zvolil trasu jízdy vedoucí po souběžné silnici v těsné blízkosti tábora.
- V České republice byl vyvolán značný rozruch po dopravní nehodě, ke které došlo na 121. km dálnice D1 v roce 2004 při přepravě technického benzínu. Mrtvý řidič, materiální a ekologické škody byly pak důsledkem této nehody.
- „10. 11. 1979, Mississauga, Kanada: Vykolejení vlaku s nebezpečným nákladem v hustě osídlené oblasti, 3 vagóny s propanem explodovaly, z poškozené cisterny unikl chlór, evakuováno bylo 200 tisíc obyvatel.

- 4. 8. 1981, Montanas, Mexiko: Při havárii kamionu vezoucího chlór zemřelo 28 lidí, 1000 utrpělo otravu a 5 000 bylo evakuováno.
- 29. 9. 1990, Bangkok, Thajsko: Havárie kamionu s LPG; 51 mrtvých a 59 zraněných.
- 1994, Usinsk, Republika Komi, Rusko: Únik 200 tisíc metrů krychlových ropy z prasklého ropovodu, postupně bylo kontaminováno více než 2 000 hektarů tundry.
- 30. 7. 2004, Ghislenghien, Belgie: Havárie plynovodu, 20 mrtvých, 130 zraněných.“

Rizika spojená s přepravou nebezpečných věcí nelze podceňovat a nejefektivnějším řešením je aktivní přístup při němž jsou přepravní rizika analyzována a zvládána společně s riziky přírodními a technologickými.

Statistiky vedené na Ředitelství dopravní policie Policejního prezidenta České republiky sice vypovídají o neustálém poklesu počtu těchto dopravních nehod, nicméně rizikovost nehod s nebezpečnými věcmi je stále obrovská. Velice časté jsou nehody vozidel převážejících kapalné nebezpečné věci (až 80 % podílem přeprav pohonných hmot). K nehodám by nedocházelo v případě dodržování všech podmínek účastníků a při respektování alespoň některé mnohdy elementární zásady stanovené v příslušné legislativě.

Statistický přehled událostí na území Olomouckého kraje [11]

Tabulka č. 6 Přehled událostí v okresních městech Olomouckého kraje

Okresní město	Požár	Dopravní nehoda	Únik nebezpečných látek	Technická havárie	Radiační havárie	Ostatní mimořádné havárie	Celkem
Jeseník	76	81	15	315	0	14	487
Olomouc	438	349	75	959	0	0	1 821
Prostějov	154	189	42	459	0	0	844
Přerov	221	268	46	715	0	0	1 250
Šumperk	183	141	29	525	0	0	878
Celkem	1 072	1 028	207	2 973	0	0	5 280

Zdroj: [11]

Za sledované období od 1. 1. 2011 do 31. 12. 2011 se přihodilo v okresních městech Olomouckého kraje celkem 5820 událostí, při kterých došlo k zásahu záchranných složek.

Z toho počet událostí v období od 1. 1. 2011 – 31. 12. 2011 v Olomouckém kraji. Jedná se o přehled úniků a technických havárií s různě nebezpečnými věcmi. Přehled je znázorněn v tabulce č. 7.

Tabulka č. 7 Přehled úniků nebezpečných látek

Únik nebezpečných chemických látek	Počet
Únik plynu/aerosolu	36
Únik kapaliny (mimo ropných produktů)	17
Únik ropných produktů	154
Únik pevné látky	0
Únik nebezpečné chemické látky - ostatní (včetně jiné než chemické)	1
Technické havárie	2 981

Zdroj: [11]

Přehled daných událostí v případě úniku nebezpečné látky a technické havárie.

Nejvíce se přihodilo technických havárií, tedy nahodilých, nepředvídatelných poruch technického zařízení, úniku plynů či kapalin v domácnosti nebo firmách. Ropné havárie, kdy se jednalo např. o nehody s následkem vytékání nafty z poškozeného vozidla do okolí apod. Úniky plynů či kapalin způsobený např. poškozeným přívodem plynu do domácností (ale i jako palivo) a nebezpečné kapaliny z různých přístrojů. Únik chemické nebezpečné látky byl zaznamenán pouze jednou.

V kraji se nepříhoda žádná radiální havárie. [11]

Pokud celní správa zjistí při kontrole vozidla provádějící přepravu dle ADR nějaké nedostatky či chyby, vozidlo je určeno k razantní prohlídce na odstavném parkovišti (v České republice se nachází takové prostory pouze v severních Čechách a to hned 2 krát). Na těchto plochách k tomu určených je vozidlo i náklad a zároveň i řidič spolu s příslušnými doklady podroben prohlídkám a přezkoumání dané situace. Skupina odborníků provádí šetření a analýzu odstaveného vozidla a nákladu a sepisují příslušné protokoly. Tento proces může někdy probíhat řádově ve dnech, a to v případě, že je třeba rozborů či expertýz (např. k určení přepravované látky). Řidič vozidla se k němu nesmí přiblížit, pouze smí kontaktovat svého dopravce o vzniklé situaci. Dále zpravidla je dopravce požádán o zaplacení kauce (ta může být až do výše 1 000 000 Kč), aby vozidlo mohlo pokračovat v jízdě, samozřejmě po napravení zjištěných nedostatků. Po skončení procesu se vozidlo smí na území republiky zdržovat pouze nezbytně nutnou dobu pro vykonání jízdy, v případě průjezdu přes republiku do jiného státu, nebo vyložení popř. naložení nákladu. [5]

2.2 Kaiser servis, spol. s r. o. [13]

Společnost Kaiser servis, spol. s r. o. byla založena v roce 2002. Provádí mobilní sběr a výkup odpadů, od roku 2004 provozuje zařízení na úpravu odpadů v Brně v areálu společnosti Zetor, a. s., od roku 2006 používá biodegradační plochu v Rajhradcích. Poskytuje komplexní služby v oblasti ekologie, nakládání s odpady, čištění jímek a čištění kanalizace a přepravy dle ADR. Partneri oceňují především rychlost, spolehlivost, důslednost a poradenství v oblasti odpadového hospodářství a ekologie. Společnost působí celorepublikově (pobočky Brno, Praha, Olomouc, Hradec Králové, Plzeň). Jedná se především o přepravu nebezpečných odpadů na území ČR. Firma je držitelem certifikátů ISO 9001, ISO 14001 a OHSAS 18001.

Norma ISO 9001

„Norma ISO 9001 specifikuje požadavky na systém managementu kvality v organizacích, které chtějí a potřebují prokázat svoji schopnost trvale poskytovat produkty v souladu s příslušnými předpisy a požadavky zákazníků, a které usilují o zvyšování spokojenosti zákazníka. Základní požadavek: zavést, dokumentovat, uplatňovat a udržovat systém managementu kvality (SMK) a neustále jej zlepšovat.“ [14]

Norma ISO 14001

Základní požadavek Normy ISO 14001 je zavést, dokumentovat, uplatňovat a udržovat systém environmentálního managementu (EMS) a neustále jej zlepšovat.

„Norma je určena organizacím, které jsou si vědomy odpovědnosti vůči životnímu prostředí, chtějí podporovat ochranu životního prostředí a prevenci znečištění v rovnováze se sociálními a ekonomickými potřebami. Týká se takových environmentálních dopadů, které může organizace řídit, a o nichž se dá předpokládat, že na ně může mít nějaký vliv.

Dále také organizacím, které by rády redukovaly provozní náklady (např. úspory při využívání surovin, energií, ale i nákladů na zneškodňování odpadů, včetně úspor za poplatky při znečišťování), měly možnost získat konkurenční výhody při výběrových řízeních u veřejných zakázek, snížit rizika vlivu činnosti na životní prostředí (nehody) nebo se vyhnout nákladům vznikajícím při pokutách a jiných sankcích, spojených s poškozováním životního prostředí.“ [14]

OHSAS 18001

„Norma OHSAS stanoví požadavky na systém managementu bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP), které organizaci umožní řídit rizika BOZP a zlepšovat úroveň organizace v této oblasti. Norma OHSAS 18001 jsou návodem pro vybudování systému managementu BOZP, který pomůže eliminovat nebo minimalizovat rizika pro pracovníky organizace a další zainteresované strany, jejichž aktivity jsou spojeny s riziky pro BOZP. Základní principy systému:

- *prevence rizik,*
- *identifikace rizik pro ochranu zdraví a bezpečnosti práce a právních požadavků,*
- *politice ochrany zdraví a bezpečnosti práce přiměřené podniku,*
- *neustálém přezkoumání, hodnocení a zlepšování systému.“ [18]*

EMAS

„Zavádění systémů environmentálního řízení (EMS), mezi které patří také systém EMAS (Eco-Management and Audit Scheme), představuje v současné době nejrozšířenější způsob, jakým může organizace - podnik či instituce - deklarovat, že v rámci své činnosti dbá

na ochranu životního prostředí a že při produkci výrobků, poskytování služeb či realizaci dalších aktivit jsou zvažovány také jejich dopady na životní prostředí. Požaduje po organizaci definovat si své významné environmentální aspekty (a dopady) a dále konkrétní cíle a opatření, pomocí kterých bude naplňovat požadavek tzv. neustálého zlepšování.“ [10]

2.3.1 Podmínky a požadavky k přepravě nebezpečných věcí u zvolené nebezpečné látky [13]

Níže jsou uvedeny podmínky, kterými se firma Kaiser servis spol. s r. o. řídí při manipulaci s nebezpečnou věcí. Jedná se o upotřebené oleje, ať už oleje motorové, převodové, mazací, teplotnosné či hydraulické. Tato kapalina, bez které by se člověk v dnešní době jen těžko obešel, je považována za nebezpečnou.

Výjimku tvoří oleje používané k přípravě pokrmů. Pokud má osoba pouhý 1 litr odpadního oleje, měla by ho předat jen odborné firmě, která má příslušná oprávnění ke sběru a výkupu nebezpečných věcí (odpadů) v souladu se zákonem. Oleje jsou nebezpečné pro vodu, půdu i ovzduší. Zejména v zimním období se velmi rozmáhá používání olejů jako topiva do podomácku vyrobených kamen. Tím ovšem se životní prostředí zamořuje nejvíc. Oleje nelze vylít do kanalizace a nebo vyhodit do běžného odpadu nebo třeba popelnice. Při takovém nakládání s oleji se dotyčná osoba nebo firma vystavuje velkému riziku finančního postihu od orgánů Státní správy.

Kaiser servis, spol. s r. o. provádí sběr olejů od zákazníků produkujících menší množství. Svoz olejů je realizován v pravidelných intervalech. V praxi to probíhá tak, že svozové automobily přibližně každé 2 měsíce projedou celou svozovou trasu a od zákazníků odeberou odpadní oleje. Sběr provádí skříňový vůz pro sběr olejů včetně obalů a cisternový vůz pro odsátí olejů např. z jímek. Svozy olejů jsou pro zákazníky zcela zdarma. V případě, že bude olejů větší množství, dokonce firma za odvoz olejů zaplatí. Za uplynulý rok od malých i velkých firem Kaiser servis spol. s r. o. sesbírali téměř 1 300 tun odpadních olejů. Oleje předány společnosti slouží k dalšímu bezpečnému využití např. jako paliva v cementárnách.

Samostatnou kapitolu v oblasti olejů tvoří oleje s obsahem PCB (polychlorované bifenyly). Oleje s obsahem PCB se vyskytují v elektrických transformátorech u některých firem nebo rozvodných závodů. Transformátory s takovýmto obsahem jsou vždy vysoce nebezpečné a tím pádem se stávají také velice rizikové.

Naložit nebezpečný odpad, sud s použitým olejem, plechovky od barev, použité zářivky, baterie z auta a jiné nebezpečné věci vyžaduje určitá opatření a zkušenosti. Přepravu nebezpečných odpadů může provádět pouze vozidlo, které splňuje přísná kritéria tzv. ADR. Samozřejmostí je patřičně vyškolená osádka vozidla. V případě nedodržení některého z platných pravidel hrozí tomu, kdo je porušil, nemalé pokuty. Na tekuté věci (odpady), kašovitě věci, kaly nebo odpadní vody slouží a jsou používány sací soupravy a cisterny o celkovém objemu až 12 m³.

Je – li připojen za sací cisternu vlek, kapacita přepravy se zvýší na 25 m³

3.4 Upotřebený olej – klasifikace a identifikace

Jako praktický příklad přepravy nebezpečných věcí je v práci uvedena přeprava upotřebeného oleje (motorový, převodový a mazací olej). Firma Kaiser servise spol. s r. o. provádí přepravu této nebezpečné věci po silnici pravidelně v intervalech. Má zkušenosti s označením, zařazením a manipulací, případně jak dále postupovat při dopravní nehodě a další nezbytné náležitosti kolem transportu samotného. Klasifikace a identifikace je uvedena v tabulce č. 8.

Zmíněná nebezpečná věc může být vedena také v katalogu odpadů, kde její kód je 130208 a je zařazena v kategorii N. Tato identifikace ovšem podléhá vyhlášce č. 383/2001 Sb. o podrobnostech nakládání s odpady.

Tabulka č. 8 Části tabulky A (kapitoly 3.2 ADR) pro UN 3082

UN číslo	Pojmenování	Třída	Obalová skupina	Bezpečnostní značka	Kód cisterny ADR	Předepsaná vozidla pro přepravu v cisternách	Identifikační číslo nebezpečné látky
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(12)	(14)	(20)
3082	Látky ohrožující životní prostředí, kapalné	9	III	9	LGBV	AT	90

Zdroj: [1]

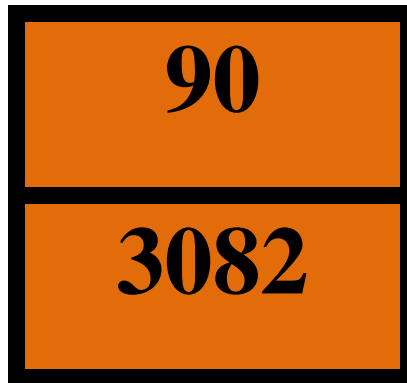
Obrázek č. 3 Značky ADR pro upotřebený olej

Zdroj: [1]

Ryba a strom – je označení pro látky, které ohrožují životní prostředí.

Kapky padající z jedné zkumavky na desku a zadruhé na ruku – žíravá látka.

Značky umísťované na boku cisternového vozidla provádějící přepravu upotřebeného oleje.

Obrázek č. 4: Kemlerův kód a UN kód upotřebeného oleje

Zdroj: Autor

Pod pojmem třídy 9 se řadí látky nebo předměty, jež během přepravy mohou představovat různá nebezpečí, která nelze zařadit do jiných tříd. Jedná se o látky s různými druhy nebezpečí, např. azbest či jeho směsi, které vyvolávají rakovinné bujení. Dále polychlorované bifenylly (PCB), které jsou nebezpečné tím, že mohou vyvinout dioxin v případě požáru, ale také lithiové baterie, nafukovací vesty, airbasy, dingy-čluny (záchranné prostředky). K číslu 9 je přiřazena ještě 0 a to z důvodu, že identifikační číslo nebezpečnosti se skládá z dvojčísla popřípadě trojčísla.

Látky 9 třídy se dělí na:

- A. *„Látky, které při vdechnutí jemného prachu mohou ohrozit zdraví.*
- B. *Látky a přístroje, u kterých mohou při požáru vznikat dioxiny.*
- C. *Látky uvolňující hořlavé páry.*
- D. *Lithiové baterie.*
- E. *Záchranné prostředky.*
- F. **Látky ohrožující životní prostředí.**
- G. *Zahřáté látky.*
- H. *Jiné látky představující nebezpečí během přepravy, nespádající do jiných tříd.*
- I. *Vyprázdněné obaly.“*

Upotřebený olej se podle stupně nebezpečnosti řadí jako: **3082** látky ohrožující životní prostředí.

Fyzikální a chemické vlastnosti upotřebeného oleje jsou – organické viskózní kapaliny obsahující uhlovodíky a estery. Má kapalně skupenství různé barvy (jantarová – hnědá), vůně (zápach) nepatrná, aminová (uhlovodíková). Není rozpustný ve vodě. Není hořlavý ani výbušný.

Vyznačují se nebezpečnými vlastnostmi jako je senzibilita (schopnost přijmout podnět, vnějšího i vnitřního prostředí), schopnost uvolňovat nebezpečné látky do životního prostředí při anebo po odstraňování a dále ekotoxicitu. [19]

3.4.1 Bezpečnostní opatření při přepravě a manipulaci s upotřebeným olejem. [13]

V případě, že odesílatel požaduje přepravu společně balených věcí, musí dodržet ustanovení o zákazu společné nabládky. Je povinen předat písemné pokyny pro řidiče dopravci. V nákladním listě musí uvést správně a úplně všechny potřebné údaje včetně prohlášení. Skladovat látku v uzavřených nádobách zabezpečených před účinky atmosférických vlivů. Nádoby musí být zabezpečeny před případným únikem záchytnou vanou, jímkou anebo technickým provedením nádob (dvouplášťové). Zabránit úniku do vod.

3.4.2 Technologie, monitoring, BOZP [13]

Firma Kaiser servis, spol. s r. o. používá při manipulaci s upotřebeným olejem (či jiné NV) určité technologické postupy, pokyny pro mimořádné události a další pokyny.

Technologie a obsluha mobilního zařízení je zajištěna odborně proškolenými specialisty a řidiči vozidel na základě instrukcí vedoucích pracovníků společnosti. Nebezpečné věci (odpady) jsou přijímány fyzicky a administrativně – kontrola dokumentace a vizuální kontrola. Azbestové odpady jsou přijímány výhradně neprodyšně zabalené aby nedošlo k uvolňování prachu do okolí a jsou neprodleně odváženy na určené skládky k odstranění. Zdravotní a veterinární materiály jsou přijímány zásadně v pevných a uzavřených obalech a předány do zařízení určených k odstranění ještě téhož dne. Osobní ochranné pracovní prostředky, které se doporučují při manipulaci s materiálem jsou pro dýchací orgány – re-

spirátor, pro oči ochranné brýle, na ruce ochranné rukavice a pro ostatní části těla vhodný ochranný oděv. Obecně jsou možné dráždivé účinky na pokožku, při inhalaci může dojít k bolesti hlavy, nevolnosti, zvracení. Při manipulaci není dovoleno jíst, pít ani kouřit.

Monitoring a postup v případě havárie [13]

Vozidla podléhají pravidelným technickým kontrolám včetně kontroly pro způsobilost přepravování NV dle ADR, jsou vybavena sanačními prostředky, náhradními obaly a instrukcemi pro postup v případě havárie spojené s provozem vozidla a manipulací.

Při vzniku nebezpečných věcí (odpadů) je povinností firmy:

- zařadit NV dle klasifikace ADR (odpady dle katalogu odpadů),
- mít souhlas příslušné obce s rozšířenou působností dle sídla provozovny,
- shromažďovat NV (odpady) dle jednotlivých druhů a kategorií v označených nádobách,
- vést průběžnou evidenci NV (odpadů),
- zpracovat základní popis NV (odpadů),
- ověřit si, zda firma, které NV (odpady) předáváte, je oprávněnou osobou dle zákona o odpadech (ISO Normy, ...).

Odvoz odpadu mohou provádět pouze firmy, které mají povolení Krajského úřadu.

Odpad se podle zákona o odpadech rozděluje na dvě kategorie:

- **ostatní odpad** - např. stavební suť, pneumatiky, odpadní dřevo, odpadní zemina, směsný komunální odpad, vyřazené elektro-zařízení, biologický odpad, druhotné suroviny (sklo, plast, papír) ...
- **nebezpečný odpad** - např. vyjetý olej, zářivky, znečištěné hadry, plechovky od barev, odpadní kyseliny, odpadní ředidla, odpadní barvy, zdravotnický odpad, průmyslový odpad, vyřazené chemikálie apod.

Častými zákazníky firmy Kaiser servis jsou průmyslové závody, výrobní firmy, chemický průmysl, autoservisy, lakovny, čerpací stanice, lékárny, administrativní objekty, tiskárny, občané, stavební firmy, nemocnice...

V případě ekologické havárie [13]

Při ekologické havárii proškolení a trénovaní pracovníci (např. ropné látky, kyseliny) provedou jejich odčerpání. Celý kontaminovaný prostor ošetří za použití účinných havarijních sorpčních prostředků, pro zamezení dalšího rozšíření škodlivin do okolí. Celý prostor ekologické havárie vyčistí pomocí tlakové vody, vzniklý nebezpečný odpad naloží a odveze k ekologické likvidaci na skládky odpadu nebo do spalovny odpadů. Pokud je nebezpečnými látkami kontaminována i okolní zemina, je provedeno odbagrování. Kontaminovaná zemina je odvážena na biodegradační resp. dekontaminační plochu v Rajhradcích u Brna, kde dojde k jejímu vyčištění a dekontaminaci. Do míst, ze kterých byla kontaminovaná zemina odebrána a odvezena je dopravena nová, čistá zemina.

Při odebrání bodového vzorku zeminy zajistí její laboratorní rozbor, podle zákona o odpadech. Zpracují závěrečnou zprávu o likvidaci ekologické havárie, která slouží jako podklad pro pojišťovnu.

Při nehodě, havárii anebo požáru je nutné vylitý olej okamžitě zachytit do vhodného sorpčního materiálu (vapex, hlinka apod.). Dále zabránit úniku do kanalizace, povrchových či podzemních vod. Je toxický pro vodní organismy, může vyvolat dlouhodobé nepříznivé účinky ve vodním prostředí (na hladině vytvoří nepropustnou vrstvu). Může být škodlivý pro životní prostředí, pokud se uvolní ve velkém množství.

Nakládat s materiálem je nutno v souladu s předpisy požární ochrany. Pro hašení případného požáru je vhodný práškový hasicí přístroj.

Ochrana zdraví při práci, ochrana veřejného zdraví [13]

Mobilní zařízení musí být vybaveno lékárníčkou 1. pomoci, desinfekčními prostředky, zásobou balené pitné vody. Ve vozidle musí být k dispozici Provozní deník a Pokyny pro řidiče provádějící transport NV. Pracovníci obsluhy jsou pravidelně školeni v oblasti bezpečnosti o ochraně zdraví při práci, nakládání s chemickými a nebezpečnými věcmi, provozu vozidel, osobními ochrannými pracovními prostředky a podrobují se pravidelným lékařským kontrolám.

Obrázek č. 5 Označení cisterny příslušným kódem a značkou

Zdroj: [13]

Přeprava upotřebeného oleje [13]

Pro přepravu upotřebeného oleje byla vybrána firma Kaiser servis, spol. s r. o. Tato firma má dostatečné zkušenosti v oblasti přepravy nebezpečných věcí (odpadů), čištění dekontaminovaných ploch, čištění jímek i kanalizací a s následnou likvidací.

Zákazník (firma), který má zájem přerovu upotřebeného oleje provést, má určité povinnosti. V první řadě je povinen zajistit potřebné informace související s touto činností, tedy zjistit identifikační číslo látky 3082, Kemler kód 90, přesné pojmenování podle ADR – jiné motorové, převodové a mazací oleje – její hrubou hmotnost v tomto případě je to 12, 6 tun. Tyto základní údaje musí sdělit vybranému přepravci z toho důvodu, aby ten byl schopen požadovanou činnost provést (např. svým vozovým parkem, vybavení řidiče i vozidla apod.). V případě nejistoty zákazníka s identifikací, firma Kaiser zajistí odborné poradenství.

Povinnosti odesílatele (podle § 23 Sb. Z. č. 111/1994):

- zařadit, zabalit, a označit NV, dodržet ustanovení o zákazu společné nakládky, pokud ji odesílatel sám provádí, nepředat k přepravě NV – u kterých přeprava po silnici není povolena, předat dopravci písemné pokyny pro řidiče, uvést správně a úplně údaje v nákladním listě,
- přezkoumat před nakládkou NV průvodní doklady a provést vizuální kontrolu, zda vozidlo a jeho zařízení splňují předepsaná ustanovení, řádně označit kontejnery

s NV, zabezpečit předepsaná školení ostatních osob podílejících se na přepravě NV, ustanovit bezpečnostního poradce (podle pododdílu 1. 4. 2. 1. 1 ADR), přesvědčit se, že Nv jsou zařazené a schválené pro přepravu a shodují se s ADR, poskytnout dopravci informace a údaje a v případě potřeby požadované a předepsané průvodní doklady (schválení, pověření, oznámení a osvědčení, atd.),

- použít pouze obaly schválené ADR, splnit požadavky na dopravní prostředky a dopravní omezení. [1, 13]

Povinnosti dopravce (1. 4. 2. 2. 1 ADR):

- přesvědčit se, že přepravované NV jsou schválené pro přepravu podle ADR, že předepsaná dopravní dokumentace se nachází v dopravní jednotce, vizuálně se přesvědčit, že vozidlo i náklad nejsou poškozeny a že těsnění nemá trhliny, že nechybí potřebné vybavení,
- na vozidle musí předepsané označení (výstražné tabule, atd.), vybavení předepsané v písemných pokynech pro případ nehody je uloženo v kabině vozidla.

Firma Kaiser servis, spol. s r. o. sídlem v Bezručově ulici č. 608/ 36 vyšle dopravní vozidlo pro provedení transportu. Zvolen byl nákladní automobil ADR cisternový N3 ¹, označení dle 9. 1. 1. 2. ADR – FL, AT - se zpomalovacím brzdovým systémem ². Vybaví řidiče Osvědčením o schválení vozidel pro přepravu některých nebezpečných věcí, Písemnými pokyny pro případ nehody, Nákladním listem, Evidenčním listem pro přepravu nebezpečných odpadů po území ČR, identifikačním listem pro přepravu nebezpečných věcí. Ve vozidlem je k dispozici následující vybavení: práškový hasicí přístroj, lopata, sorbent, ucpávka kanalizační vpusti, rukavice, brýle a sběrná nádoba. Cisternu musí označit symboly dle povahy přepravované látky.

Řidič (plnič) provede naplnění cisterny olejem dle přesných instrukcí (plnění je podrobně popsáno v kapitole 3. 4. 3). Zkontroluje shodu naloženého materiálu s doklady, zabezpečí otvory proti únikům. [1, 13]

¹ Podle definice motorových vozidel a připojených vozidel kategorií N a O, jak je uvedeno v příloze 7 Souhrnné rezoluce o konstrukci vozidel – R. E. 3 – nebo ve Směrnici 97/ 27/ ES.

² Účinnost dle 9. 2. 3. 1. 2. ADR je dostatečné pro největší povolenou hmotnost dopravní jednotky 44 t.

Mimo jiné musí řidič mít u sebe dokumenty jako:

- osvědčení o školení pro řidiče vozidel přeravujících nebezpečné věci, řidičský průkaz, profesní průkaz, ověření kopie koncesní listiny, doklady o dodržení doby řízení a odpočinku, údaje o obchodních partnerech, písemné pokyny pro případ nehody. [1, 13]

Doklady k vozdlu:

- osvědčení o technickém průkazu, osvědčení o měření emisí, zelená karta, doklad o pojištění,
- záznam o technické prohlídce, záznam o provozu vozidla nákladní dopravy (vyplňuje ho řidič, který také odpovídá za správnost údajů, údaje musí souhlasit s tachografem), u digitálního tachografu musí mít paměťovou čipovou kartu, která archivuje záznamy 5let, osvědčení o schálení vozidla k přepravě nebezpečných věcí. [1, 13]

Povinnosti příjemce (1. 4. 2. 3. 1):

- příjemce je povinen neodkládat příjem věcí bez závažných důvodů a po jejich vyložení se přesvědčit, že požadavky ADR, které se ho týkají, byly splněny,
- vykonávat v případech stanovených ADR předepsané čištění a dekontaminaci vozidel a kontejnerů,
- zajistit, aby se kontejnery ihned úplně vyložily, vyčistily a dekontaminovaly a dále nebyly již označeny bezpečnostními značkami.

Příjemcem je firma Energoinvestment s. r. o., sklad olejů Chropyně, Komenského, areál ALCHMEN.

Místo vykládky (likvidace) – ENERGOINVESTMENT s. r. o., Lázně 493, Zlín. Zde je upotřebený olej vyložen a ekologicky zlikvidován nebo využíván k dalším účelům. [1, 13]

3.4.3 Plnění a provoz cisternového vozidla [13]

Vozidlo pro přepravu upotřebeného oleje (ale i jiné nebezpečné věci) smí být plněny pouze těmi nebezpečnými látkami, jenž byly pro tuto přepravu schváleny. Nádrže, do kterých se upotřebený olej plní, nesmí při styku s materiálem nádrže, těsněními či částmi výstroje ani s ochrannými povlaky nebezpečně reagovat. Nesmí ani zeslabit tento materiál nebo s ním tvořit jakékoli nebezpečné sloučeniny.

V případě, že je cisterna (jejíž vnitřní objem je nejvýše 7 500litrů) rozdělena peřejníky nebo přepážkami na jednotlivé oddíly, je plněna nejméně do 80 % svého vnitřního objemu a nejvýše pak do 20 %. Takové podmínky k plnění cisteren jsou z důvodu přelévání a rozpínání se přepravovaného obsahu uvnitř cisterny. Je takto plněna z důvodu jejího přelévání se během jízdy např. v zatáčkách, do kopce apod. Každá látka se chová jinak za určitých podmínek, které musí být pečlivě zváženy a na jejich základě provedena patřičná opatření. Po naplnění nádrže je těsnost uzavíracích zařízení ověřována plničem. Případnému unikání unikání plynů či par je nutno zcela zamezit. Spodní vyprazdňovací otvory nádrže musí být dobře uzavřeny (nejlépe slepými přírubami či šroubovými uzávěry). Pro zamezení samovolného úniku obsahu mimo cisternu je nutno dostatečně uzavřít všechny otvory.

3.5 SWOT analýza firmy Kaiser servis spol. s r. o.

Jedná se o komplexní metodu vyhodnocování veškerých stránek fungování firmy a její současné pozice. Analýzou firmy lze získat logický rámeček pro hodnocení současné i budoucí pozice organizace. Poukazuje na strategické možnosti, které by mohly být pro firmu nejvhodnější. Vede ke zlepšení výkonnosti organizace.

Tabulka č. 9 SWOT analýza firmy Kaiser servis, spol. s r. o.

Silné stránky	Slabé stránky
○ ISO Normy, certifikáty, ...	○ Sídlo firmy v zastaralém objektu.
○ Růst a rozvoj firmy.	○ Firma není vlastníkem vozového parku.
○ Široká nabídka služeb.	○ Administrativní náročnost.
○ Celorepubliková působnost.	○ Jediná biodegradační zóna.
○ Spolehlivost, rychlost, důslednost a poradenství v oblasti odpadního hospodářství a ekologie.	
○ Bohaté zkušenosti s technologií.	
○ Zkušený management.	
○ Výhody nižší nákladovosti.	
○ Výhodný obchodní program a zvyky zákazníků.	
Příležitosti	Hrozby
○ Působnost na zahraničním trhu.	○ Opotřebením vozového parku.
○ Dobré postavení mezi konkurenty.	○ Silná konkurence ze strany poskytované obdobných služeb.
○ Získávání další odbornosti pomocí certifikátů.	○ Zpřísnování legislativy a norem.
○ Poskytnutí pronájmu biodegradační zóny.	○ Ohrožení životního prostředí, lidí, majetku či zvířat.
○ Možnost získání další skupiny zákazníků.	○ Vstup levnější konkurence na trh.

Zdroj: [Autor]

Z celkové analýzy SWOT lze usoudit, že firma disponuje převážně silnými stránkami a vnějšími příležitostmi, což svědčí o rozvojové strategii a zdraví firmy. Společnost má dobrý původ, silné a známé jméno, solidní jednání a mnoho kladných referencí. Má výhodné postavení na trhu a předpoklad k trvale udržitelnému rozvoji. Na všech úrovních řízení firmy pracují zkušení odborníci na svých místech.

3.6 Nedostatky plynoucí z analýzy a evidence nebezpečných věcí

Nejčastější pochybení bývá ze strany účastníků podílejících se na přepravě nebezpečných věcí. To ovšem neznamená, že by kontrolní orgány fungovaly zcela bezchybně. V této části je pozornost zaměřena tedy na jejich analýzu a následné možné opatření jak jim předcházet. Zjištěné nedostatky vyplývají z nedbalosti či neznalosti všech platných legislativních předpisů. Na jejich nedodržování je po čase upozorněno.

Odesílatel

Povinností odesílatele je v první řadě klasifikování nebezpečných věcí. V případě, že špatně klasifikuje přepravovanou nebezpečnou věc, jsou pak všechny následné činnosti pochopitelně také špatně. Na příklad na základě špatné klasifikace označení obalů bezpečnostními značkami a UN číslem, dojde v případě nehody ke špatně zvolenému hasebnímu postupu. Následkem mohou být fatální dopady v případě takové dopravní nehody plynoucí ze zásahu složek Integrovaného záchranného systému.

Společností, které nemají ustanoveného bezpečnostního poradce pro manipulaci s nebezpečnými látkami je stále velké procento. Tato povinnost plyne z dohody ADR. Proč tedy takové firmy stále nemají odpovídající poradce? Protože to souvisí s nemalými finančními náklady a absencí dohlížejícího orgánu.

Pochybení nastává občas i u balení věcí do správných a vhodných obalů. Přesně stanovené metody balení (tedy jaký je nejvhodnější obal za určitých podmínek) u jednotlivých látek vyplývá také z dohody ADR. Zde je nutné následné respektování snášenlivosti materiálu, ze kterého je obal i těsnění vyroben s materiálem dané látky.

Častým nedostatkem ze strany odesílatelů je také neúplné či nesprávné vyplnění průvodních dokladů, které je odesílatel povinen vystavit. Rozdíly ve skutečně naložených věcech na vozidlo a mezi převáženými věcmi (u nakládky a vykládky na více místech u konkrétní přepravy). Další chyba bývá v nerespektování oficiálního pojmenování (názvu) pro přepravu. Látky převážející se pod hromadným pojmenováním často nemají doplňující technické názvy látek.

Dopravce

Řadu nedodržování opatření při přepravě nebezpečných věcí jsou i na straně dopravce. Ani propadlá osvědčení o školení řidičů ADR nejsou výjimkou. Nedostatky u dopravců jako neúplné či dokonce špatné označení vozidla, dalším je např. nepostačující výbava vozidla, chybějící průvodní doklady. Dopravci často nemají jmenovaného bezpečnostního poradce. Ve vozidlech provádějící přepravu chybí hasicí přístroje, mají poškozenou plombu anebo je propadlý termín jeho revize.

Řidiči provádějící přepravu

Řidiči sice výjimečně, ale opomíjejí zákaz kouření při provádění ložných operací. Může také zvítězit zvědavost a řidič otevře kusy, které obsahují nebezpečné věci. Chybí znalosti k obsluze hasicího přístroje. To jsou jen některá porušení jako ukázka prohřešků.

3.6.1 Návrhy opatření ke zlepšení

V případě povinností odesílatele správně označit a charakterizovat přepravovanou nebezpečnou látku, by jistě pomohla kontrola ze strany státních orgánů České republiky. Taková kontrola je zatím bohužel za posledních deset let zcela nulová. Pro provedení takovéto kontroly je nutné odebrat vzorek látky, poté předepsanými zkouškami zjistit vlastnosti zkoumané látky, aby na základě výsledků zkoušek mohla být správně klasifikována.

Pokud z dohody ADR vyplývá, že firma má mít svého bezpečnostního poradce pro přepravu nebezpečných věcí po silnici, pak by tato skutečnost měla být zanesena také do zákonů dané země vložением dodatku, či novelizací vhodného ustanovení. Na takto aplikovaný systém by pak měl dohlížet (v rozsahu jeho působnosti) státem stanovený orgán, například Celní správa. Na škodu by nebylo jistě vytvořit zcela nový úsek zabývající se celou řadou otázek souvisejících nejen s přepravou nebezpečných věcí.

Obaly je nutné označit bezpečnostními značkami a identifikačními čísly látek tedy UN číslem. Tyto údaje (značky) by měly být odolné vůči povětrnostním podmínkám, neměly by z obalů v žádném případě snadno uvolnit a měly by být dodržovány předepsané rozměry těchto bezpečnostních značek. Je nutné znát opatření plynoucí z dohody ADR a důsledně se jimi řídit.

Odesílatel by se měl vždy, když vydává průvodní doklad (popř. CMR) ujistit, že jsou vyplněny správně a pravdivě a že, používá zejména platné a vhodné formuláře. Úkony související s přepravou nebezpečných věcí je nutné provádět způsobilou osobou s patřičným proškolením či pod dozorem bezpečnostního poradce.

Dopravce

Dopravce musí přistavit k nakládce řádně vyčištěné, označené (oranžovými reflexními tabulkami, popř. bezpečnostní značkou) a technicky způsobilé vozidlo. Jeho důkladné a pravidelné kontroly všech součástí at' už výbavy či bezpečnostních tabulek apod., by mělo být běžnou činností každého vlastníka vozového parku. I zde je vidno, že potřeba bezpečnostního poradce je důležitá a potřebná.

Řidiči

Neméně důležitou úlohu sehrává při přepravě nebezpečných věcí také řidič dopravní jednotky. Ten musí být proškolen a poučen o platné legislativě resp. o jejím dodržování. Činností v oblasti školení a vzdělávání se již dlouhá léta zabývá Akademie dopravního vzdělávání firma DEKRA Automobil a. s. Při vzniku dopravní nehody (či mimořádné situace), je to právě řidič, kdo jedná s hasiči a dalšími členy informačního zásahového systému či policisty ale i s kontrolními orgány. Řidič je také ten, kdo je v případě prohřešku sankcionován.

Závěrem lze konstatovat, že důsledně a systematicky prováděné kontroly výše zmíněných nedostatků (a nejen těchto) by situace na silnicích i při manipulaci s takto nebezpečnými věcmi byla mnohem bezpečnější. Legislativní a právní řády je nutné brát nanejvýš zodpovědně, jejich dodržování povede jedině ke zlepšování situace a k bezpečnosti všech zúčastněných i náhodných subjektů.

Centra služeb pro silniční dopravu jsou v republice mobilními kontrolními jednotkami. Tyto jednotky mají povinnost vozidla převážející nebezpečné věci kontrolovat. Kontrolní činnosti těchto orgánů se sice moc nepřibližují standardům vyspělých zemí EU, dochází však postupně ke zdokonalování. Pracovníci kontroly sice mohou provádět prohlídky přepravních vozidel, nemohou je však sami zastavovat. Vše se tak musí dít za asistence Dopravní policie České republiky. Jejich postavení v rámci legislativy republiky by se tedy mělo změnit tak, aby se potřebné kontroly mohly provádět častěji a bez nutné účasti dalších jednotek.

K nedodržování jistě přispívá také fakt, že legislativa zabývající se problematikou přepravy nebezpečných věcí je velice často novelizována. Z toho důvodu mnoho firem nemá přehled o tom, co právě platí a co už v platnosti není. Sledovat, přizpůsobovat a řídit se každou změnou je finančně nákladné ale i administrativně a materiálně obtížné, přesto však nesmírně důležité.

ZÁVĚR

Aniž bychom si to uvědomovali, dostáváme se do styku s nebezpečnými věcmi téměř denně. Jedná se například o různé čisticí prostředky, barvy, alkoholy, barbituráty, atd. Každá z nebezpečných látek skrývá určité rizikové vlastnosti a Dohoda ADR je jedním z nástrojů, jak při samotné přepravě minimalizovat nežádoucí jevy, které mohou při nehodách anebo mimořádných událostech nastat.

Obecně lze říci, že dohoda ADR stanovuje podmínky pro silniční přepravu nebezpečných věcí. Nebezpečím je nejen jejich samotná přeprava, ale samozřejmě také nedodržení požadovaných a nutných bezpečnostních podmínek či dopravní nehoda.

S přepravou takto nebezpečných látek souvisí ze zákona povinnost ustanovit bezpečnostního poradce. Firma působící v oboru transportu podléhající dohodě ADR musí mít zajištěného ať už externího či firemního poradce v otázce nebezpečných věcí. Pověřená osoba musí k tomu být způsobilá a řádně proškolená a následně přeškolována. Musí mít celkový odborný přehled v legislativě dohody ADR i práv a povinností zúčastněných osob.

Práce v praktické části uvádí statistiky nehodovosti České republiky a vybraného Olomouckého kraje. Zmíněna je historie vývoje nejtragičtějších nehod souvisejících s přepravou nebezpečných věcí. Rozebírá otázky související se samotnou přepravou vybraného nebezpečného upotřebeného oleje u firmy Kaiser servis, spol. s r. o. Zde je blíže tato firma popsána - tedy předmět její činnosti, historie, technologie, certifikace atp. Závěrem je firma pomocí SWOT analýzy zpřehledněna.

Silniční přeprava nebezpečných věcí se od běžné přepravy liší a je podstatně složitější. Zákazník si objedná přepravu a očekává její splnění v nejkratším čase, s minimálními náklady v nejlepší kvalitě.

Nedostatky plynoucí z této problematiky jsou zde uvedeny také a následují návrhy jejich možných řešení. Bezpečnost lze celkově chápat jako ochranu před zdravotními a environmentálními riziky a to nejen z hlediska dopravní nehody.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] ADR. *ADR, Evropská dohoda o mezinárodní silniční přepravě nebezpečných věcí, Evropská hospodářská komise Výbor pro vnitrozemskou dopravu, platná od 1. ledna 2011*. Copyright United Nations: United Nations Publication, 2010. ISBN 978-92-1-139140-4.
- [2] BALOG, Karel a HANUŠKA, Zdeněk a ŠENOVSKÝ, Michail a ŠENOVSKÝ, Pavel. *Nebezpečné látky II*. Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství v Ostravě, 2007, ISBN 978-80-7385-000-5.
- [3] BÁRTLOVÁ, Ivana. *Nebezpečné látky II*. Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství v Ostravě, 2005, ISBN 80-86634-59-3.
- [4] BROŽOVÁ Pavlína. *Analýza právních předpisů týkající se přepravy nebezpečných věcí v silniční dopravě*. univerzita pardubice: Pernerš Contacts, 2007. ISBN 1801-674.
- [5] Celní úřad v Prostějově. Osobní sdělení.
- [6] CEMPÍREK, Václav a KAMPF, Rudolf. *Nebezpečné zboží v logistických systémech*. Ediční středisko Univerzity Pardubice, 2004, ISBN 80-86530-22-1.
- [7] *Centrum služeb pro silniční dopravu* [online]. [cit. 2012-1-12]. Dostupné z: <http://www.cspsd.cz/index.php?option=com_phocadownload&view=category&id=17&Itemid=48>.
- [8] Časopis 112. *112: odborný časopis požární ochrany, integrovaného záchranného systému a ochrany obyvatelstva*. Praha: MV - generální ředitelství HZS ČR, 2001, roč. 10, č. 12. ISSN 1213-7057.
- [9] *Dekra Automobil a.s.* [online]. [cit. 2011-11-17]. Dostupné z: <<http://www.dekraautomobil.cz>>
- [10] *EMAS*. [online]. [cit. 2012-4-30]. Dostupné z: <http://www.mzp.cz>
- [11] *Hasičský záchranný sbor Olomouckého kraje* [online]. [cit. 2012-3-14]. Dostupné z: <<http://www.hzsol.cz/statistika/rok-2011/>>
- [12] Interní zdroje firmy DEKRA Automobil a.s.
- [13] Interní zdroje firmy Kaiser servis s.r.o.
- [14] *ISO Normy*. [online]. [cit. 2012-4-30]. Dostupné z: <http://www.info-iso.cz>
- [15] MILETÍN, Jiří a ŠVECOVÁ, Marie. *Prerpava nebezpečných věcí podle ADR*, M KONZULT s.r.o., 2005, ISBN není

- [16] *Ministerstvo dopravy České republiky* [online]. [cit. 2011-11-19]. Dostupné z: <<http://www.mdcr.cz/>>
- [17] *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. [cit. 2011-11-19]. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/start.aspx>
- [18] *OHSAS 18001*. [online]. [cit. 2012-4-30]. Dostupné z: <<http://www.certifikace-iso.cz/ohsas-18001>>
- [19] PALKOSKA Vratislav. *ADR bezpečná doprava nebezpečných věcí po silnici*. Bertesmann Media s.r.o., 1999. ISBN 80-902549-2-6
- [20] *Postapo* [online]. [cit. 2011-11-22]. Dostupné z: <<http://postapo.cz/postapo-medici-na/prvni-pomoc/charakteristiky-vybranych-nebezpecnych-latek/>>.
- [21] *Statistické informace*. [online]. [cit. 2012-5-3]. Dostupné z: <http://elektrika.cz/obr/STATISTIKY_1_POLOLETI_2011.pdf>
- [22] *Znění zákona o přepravě nebezpečných věcí* [online]. [cit. 2011-11-17]. Dostupné z: <http://i.iinfo.cz/urs-att/p_111-94112397473489381.htm?SID=1EF72075FE9938593C30F49FEE8C9BA1>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

ADR	(Accord Dangereuses Route) Evropská dohoda o mezinárodní přepravě nebezpečných věcí
ADN	Evropská dohoda o mezinárodní přepravě nebezpečných věcí po vnitrozemských vodních cestách
CMR	Úmluva o přepravní smlouvě v mezinárodní silniční nákladní dopravě, se změnami.
EHK OSN	Evropské hospodářské společenství OSN
ES	Evropské společenství
IATA	(International Air Transport Association) Mezinárodní asociace leteckých dopravců
IATA - DGR	IATA kód letiště DGR, město: Dargaville, stát: Nový Zéland
IBC	(Intermediate bulk container) tuhý nebo flexibilní přepravní obalový prostředek
ICAO	(International Civil Aviation Organization) Mezinárodní organizace pro civilní letectví
IMDG - Code	(International Maritime Dangerous Goods) Mezinárodní přepravě nebezpečných věcí po moři
NV	Nebezpečné věci
RID	(Registry of Interpreters for the Deaf) Řád pro mezinárodní železniční přepravu nebezpečných věcí
UN	Identifikační číslo látky
UNO	(United Nations Organization) doporučení Spojených národů
BOZP	Bezpečnost ochrany zdraví při práci

SEZNAM POJMŮ

Bateriové vozidlo se souborem článků vzájemně propojených sběrným potrubím, stabilně upevněných na dopravní jednotce. Následující články jsou považovány za články bateriového vozidla: láhve, trubkové nádoby, svazky lahví (označované také jako rámy), tlakové sudy, jakož i cisterny určené pro přepravu plynů, s vnitřním objemem větším než 450 litrů.

Cisterna, nádrž včetně své provozní a konstrukční výstroje. Pokud je používán tento pojem samostatně, označuje cisternový kontejner, přemístitelnou cisternu, snímatelnou cisternu nebo nesnímatelnou cisternu.

Kontejner je přepravní prostředek (výměnná skříň nebo jiná podobná konstrukce).

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek č. 1: Označení vozidel.....	23
Obrázek č. 2: Značka pro omezené množství.....	25
Obrázek č. 3: Značky ADR pro upotřebený olej.....	44
Obrázek č. 4: Kemlerův kód a UN číslo upotřebeného oleje.....	45
Obrázek č. 5: Označení cisterny.....	49
Obrázek č. 6: Ucpávka kanalizační vpusti.....	63

SEZNAM TABULEK

Tabulka č. 1: Členské státy dohody ADR.....	12
Tabulka č. 2: Třídy nebezpečných věcí.....	17
Tabulka č. 3: Nebezpečnost látek.....	19
Tabulka č. 4: Základní rozdíly mezi omezeným a podlimitním množstvím.....	26
Tabulka č. 5: Základní údaje o událostech v ČR.....	35
Tabulka č. 6: Přehled událostí v okresních městech Olomouckého kraje.....	38
Tabulka č. 7: Přehled úniků nebezpečných látek.....	39
Tabulka č. 8: Části tabulky A (kapitoly 3. 2 ADR) pro UN 3082.....	44
Tabulka č. 9: SWOT analýza firmy Kaiser servis, spol. s r. o.....	53

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1: Novelizace, účinnost a prováděcí vyhlášky zákona o silniční dopravě

Příloha č. 2: Bezpečnostní značky

Příloha č. 3: Písemné pokyny pro řidiče

Příloha č. 4: CMR listu

Příloha č. 5: Osvědčení o schválení vozidel pro přepravu některých nebezpečných věcí

Příloha č. 6: Zákaz společné nakládky

Příloha č. 7: Vzor osvědčení o školení pro řidiče vozidel přepravující nebezpečné věci

PŘÍLOHA P I: NOVELIZACE, ÚČINNOST A PROVÁDĚCÍ VYHLÁŠKY ZÁKONA O SILNIČNÍ DOPRAVĚ

Zákon č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě - ve znění zákonů č. 38/1995 Sb., 304/1997 Sb., 132/2000 Sb., 150/2000 Sb., 361/2000 Sb., 175/2002 Sb., 320/2002 Sb., 577/2002 Sb., ve znění zákona č. 103/2004 Sb., zákona č. 186/2004 Sb. a zákona č. 1/2005 Sb., zákona č. 229/2005 Sb. zákona č. 253/2005 Sb., zákona č. 411/2005 Sb. a zákona č. 226/2006 Sb. a zákona č. 374/2007 Sb.

- Vyhláška č. 366/1999 Sb. o způsobu prokázání finanční způsobilosti dopravcem ve znění vyhlášky MDS č. 97/2001 Sb.
- Vyhláška č. 175/2000 Sb., o přepravním řádu pro veřejnou drážní a silniční osobní dopravu
- Vyhláška č. 388/2000 Sb., o jízdních řádech veřejné linkové osobní dopravy
- Vyhláška č. 478/2000 Sb., kterou se provádí zákon o silniční dopravě, ve znění vyhlášky MD č. 281/2007 Sb.
- Vyhláška č. 64/1987 Sb. o Evropské dohodě o mezinárodní silniční přepravě nebezpečných věcí (ADR) a její přílohy A a B byly vyhlášeny pod č. 159/1997 Sb. a nově upraveny pod č. 6/2002 Sb. m. s.

PŘÍLOHA P II: BEZPEČNOSTNÍ ZNAČKY

NEBEZPEČÍ TŘÍDY 1 Výbušné látky a předměty

(č. 1)
Podtřídy 1.1, 1.2 a 1.3
Symbol (vybuchující puma): černý;
podklad: oranžový; číslice "1" v dolním rohu

(č. 1.4)
Podtřída 1.4

(č. 1.5)
Podtřída 1.5

(č. 1.6)
Podtřída 1.6

Podklad: oranžový; číslice: černé; výška číslic musí být asi 30 mm a tloušťka čáry asi 5 mm
(u bezpečnostní značky o rozměrech 100 mm x 100 mm); číslice "1" v dolním rohu

NEBEZPEČÍ TŘÍDY 2 Plyny

(č. 2.1)
Hořlavé plyny
Symbol (plamen): černý nebo bílý;
(kromě provedení podle 5.2.2.2.1.6(d))
podklad: červený; číslice "2" v dolním rohu

(č. 2.2)
Nehořlavé, netoxické plyny
Symbol (plynová lahev): černý nebo bílý;
podklad: zelený; číslice "2" v dolním rohu

NEBEZPEČÍ TŘÍDY 3 Hořlavé kapaliny

(č. 2.3)
Toxické plyny
Symbol (lebka na zkřížených kostech): černý;
podklad: bílý; číslice "2" v dolním rohu

(č. 3)
Symbol (plamen): černý nebo bílý;
podklad: červený; číslice "3" v dolním rohu

NEBEZPEČÍ TŘÍDY 4.1 Hořlavé tuhé látky, samovolně se rozkládající látky a zncitlivěné tuhé výbušné látky

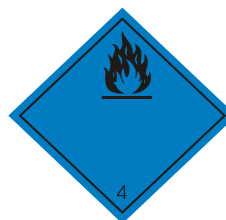
(č. 4.1)
Symbol (plamen): černý;
podklad: bílý se sedmi svislými červenými pruhy;
čísllice "4" v dolním rohu

NEBEZPEČÍ TŘÍDY 4.2 Samozápalné látky

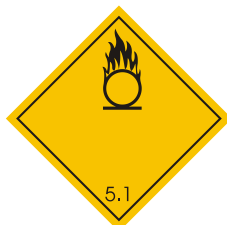
(č. 4.2)
Symbol (plamen): černý;
podklad: horní polovina bílá a dolní polovina červená;
čísllice "4" v dolním rohu

NEBEZPEČÍ TŘÍDY 4.3 Látky, které ve styku s vodou vyvíjejí hořlavé plyny

(č. 4.3)
Symbol (plamen): černý nebo bílý;
podklad: modrý;
čísllice "4" v dolním rohu

NEBEZPEČÍ TŘÍDY 5.1 Látky podporující hoření

(č. 5.1)
Symbol (plamen nad kruhem): černý;
podklad: žlutý
čísllice "5.1" v dolním rohu

NEBEZPEČÍ TŘÍDY 5.2 Organické peroxidy

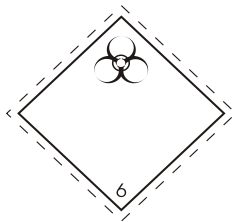
(č. 5.2)
Symbol (plamen): černý nebo bílý;
podklad: horní polovina červená; dolní polovina žlutá;
čísllice "5.2" v dolním rohu

NEBEZPEČÍ TŘÍDY 6.1 Toxické látky

(č. 6.1)
Symbol (lebka na zkřížených kostech): černý;
podklad: bílý; číslice "6" v dolním rohu

NEBEZPEČÍ TŘÍDY 6.2
Infekční látky

(č. 6.2)

V dolní polovině bezpečnostní značky mohou být uvedeny nápisy: “INFEKČNÍ LÁTKA”
 a “Při poškození nebo úniku uvědomte neprodleně veřejné zdravotnické orgány”;
 Symbol (kruh, který je překryt třemi srpkami měsíce) a údaje: černé;
 podklad: bílý; číslice “6” v dolním rohu

NEBEZPEČÍ TŘÍDY 7
Radioaktivní látky

(č. 7A)

Kategorie I – BÍLÁ
 Symbol záření (trojlístek): černý;
 podklad: bílý;
 text (předepsaný) : černý v dolní polovině
 bezpečnostní značky:
 “RADIOACTIVE”
 “CONTENTS ...”
 “ACTIVITY ...”;
 za výrazem “RADIOACTIVE” následuje
 svislý červený pruh;
 číslice “7” v dolním rohu

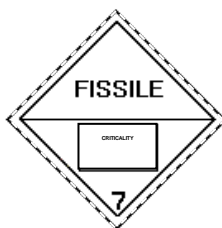

(č. 7B)

Kategorie II – ŽLUTÁ
 Symbol záření (trojlístek): černý;
 podklad: horní polovina žlutá s bílým okrajem, dolní polovina bílá;
 text (předepsaný): černý v dolní polovině bezpečnostní značky:
 “RADIOACTIVE”
 “CONTENTS ...”
 “ACTIVITY ...”;
 v černě orámovaném poli: “TRANSPORT INDEX”
 za výrazem “RADIOACTIVE” následují
 dva svislé červené pruhy; tři svislé červené pruhy;
 číslice “7” v dolním rohu

(č. 7C)

(č. 7E)

Štěpné látky třídy 7
 Podklad bílý;
 text (předepsaný) : černá v horní polovině bezpečnostní značky: “FISSILE”;
 v černě orámovaném poli v doní polovině bezpečnostní značky:
 “CRITICALITY SAFETY INDEX”;
 číslice «7» v dolním rohu

NEBEZPEČÍ TŘÍDY 8
Žíravé látky

(č. 8)

Symbol (kapky padající z jedné zkumavky na kov a z druhé zkumavky na ruku): černý;

Podklad: horní polovina: bílá; dolní polovina: černá s bílým okrajem;
číslice "8" v dolním rohu

NEBEZPEČÍ TŘÍDY 9
Jiné nebezpečné látky a předměty

(č. 9)

Symbol (sedm svislých pruhů v horní polovině): černý;
podklad: bílý;
podtržená číslice "9" v dolním rohu

PŘÍLOHA P IV.: PÍSEMNÉ POKYNY PRO ŘIDIČE

PÍSEMNÉ POKYNY PODLE ADR

činnosti v případě nehody nebo nouzové situace

V případě nehody nebo nouzové situace, k níž může dojít nebo která může vzniknout během přepravy, musí členové osádky vozidla učinit následující opatření, kde je to bezpečné a proveditelné:

- Použít brzdový systém, zastavit chod motoru a odpojit akumulátor použitím odpojovače akumulátoru, pokud je jím vozidlo vybaveno.
- Vyloučit zápalné zdroje, zejména nekouřit a nezapínat žádné elektrické zařízení;
- Informovat příslušné zásahové jednotky a poskytnout jim co možno nejvíce informací o události nebo nehodě a o dotčených látkách.
- Obléci si fluoreskující výstražnou vestu a umístit stojací výstražné prostředky, jak je to vhodné.
- Uchovávat průvodní doklady snadno přístupné pro zásahové jednotky při jejich příjezdu.
- Nevstupovat do vyteklých nebo vysypaných látek, ani se jich nedotýkat, a vyhnout se vdechnutí výparů, kouře, prachu a par zdržováním se na návětrné straně.
- Kde je to vhodné a bezpečné, použít hasicí přístroje k uhašení malých/začínajících požárů pneumatik, brzd a motorových prostorů.
- Požáry v ložných prostorech nesmějí členové osádky vozidla hasit.
- Kde je to vhodné a bezpečné, použít výbavu vozidla k zamezení úniků do vodního prostředí nebo do kanalizačního systému a k sebrání vyteklých nebo vysypaných látek;.
- Vzdálit se z blízkosti místa nehody nebo nouzové situace, upozornit jiné osoby, aby se vzdálily, a řídit se pokyny zásahových jednotek.
- Odložit všechno kontaminované oblečení a použitou kontaminovanou ochrannou výbavu a bezpečně je zlikvidovat.

PŘÍLOHA P V.: VZOR CMR LISTU

1 Odesílatel (jméno, adresa, země) Absender (Name, Adresse, Land)		Mezinárodní nákladní list č. Internationaler Frachtbrief Nr. CZ DU1: Tato přeprava podléhá i pokud bylo ujednáno jinak podmínkám o přepravní smlouvě v mezinárodní silniční dopravě (CMR). Diese Beförderung unterliegt auch im Falle einer gegenseitigen Abmachung den Bestimmungen des Übereinkommens über Beförderungsvertrag im internationalen Strassengüterverkehr (CMR).	
2 Příjemce (jméno, adresa, země) Empfänger (Name, Adresse, Land)		16 Dopravce (jméno, adresa, země) Frachtführer (Name, Adresse, Land)	
3 Místo vykládky zboží Ausladestelle des Gutes Místo / Ort Země / Land		17 Další dopravci (jméno, adresa, země) Folgende Frachtführer (Name, Adresse, Land)	
4 Místo a datum nabládky zboží Einladestelle des Gutes und Datum Místo / Ort Země / Land		18 Vyhrazení a poznámky dopravce Vorbehalte und Bemerkungen des Frachtführers	
5 Připojené doklady Beiliegende Dokumente			
6 Signo a číslo Zeichen und Nr.	7 Počet kopií Anzahl der Kopien	8 Druh obalu Art der Verpackung	9 Označení zboží Bezeichnungen des Gutes
10 Statistické číslo Statistische Nr.	11 Hmotnost v kg Bruttogewicht kg	12 Objem v m ³ Umfang m ³	
UN číslo UN Nummer	Oficiální pojmenování Offizielle Benennung	Číslo vzoru bezpečnostních značek Nummern der Gefahrzettelmuster	Obalová skupina Verpackungsgruppe
13 Pokyny odesílatele (celní a jiné formality) Anweisungen des Absenders (Zoll- und sonstige Formalitäten)		19 K tíži Zu zahlen vom	odesílatel Absender
		měna / Währung	Příjemce Empfänger
		Dopravné – Fracht slevy / Ermäßig.	
		saldo – Saldo Dodatečné výlohy Zuschlagkosten	
		Jiné výlohy Sonstige Kosten	
		Různé Verschied	
		Celkem k zaplacení Insgesamt zu bezahl.	
14 Dobírka Nachname		20 Zvláštní ujednání Besondere Vereinbarungen	
15 Pokyny ohledně placení dopravného Anweisungen über die Frachtverrechnung Vyplacené / Frei Nevyplacené / Unfrei			
21 Vystaveno v / Ausgefertigt in		24 Zboží obdržel Gut erlangten	
		Datum	
		dne	
		am	
		dne	
22 Podpis a razítko odesílatele Unterschrift und Stempel des Absenders		23 Podpis a razítko dopravce Unterschrift und Stempel des Frachtführers	
		(Podpis a razítko příjemce) (Unterschrift und Stempel des Empfängers)	
25 SPZ Vozidla / Tahače	Přívěsu / Návěsu		
26 Užitečné zatížení	Užitečné zatížení		
27 Číslo DŽW	28 Číslo jízdy		
29 Hraníční přechody		Potvrzení o odevzdání celního tranzitního dokladu Transitdokument empfangen	
30 Veškeré průvodní doklady			
31 Různé			

PŘÍLOHA P VI.: OSVĚDČENÍ O SCHVÁLENÍ VOZIDEL PRO PŘEPRAVU NĚKTERÝCH NEBEZPEČNÝCH VĚCÍ

OSVĚDČENÍ O SCHVÁLENÍ VOZIDEL PRO PŘEPRAVU NĚKTERÝCH NEBEZPEČNÝCH VĚCÍ			
Toto osvědčení potvrzuje, že níže uvedené vozidlo splňuje podmínky předepsané Evropskou dohodou o mezinárodní silniční přepravě nebezpečných věcí (ADR).			
CERTIFICATE OF APPROVAL FOR VEHICLES CARRYING CERTAIN DANGEROUS GOODS			
This certificate testifies that the vehicle specified below fulfils the conditions prescribed by the European Agreement concerning the International Carriage of Dangerous Goods by Road (ADR).			
1. Osvědčení č.	2. Výrobce vozidla:	3. Identifikační číslo vozidla:	4. Registrační značka (existuje-li):
5. Název a obchodní adresa dopravce, uživatele nebo vlastníka:			
6. Popis vozidla:			
7. Označení vozidla podle 9.1.1.2 ADR:			
EX/II	EX/III	FL	OX AT MEMU
8. Zpomalovací brzdový systém:			
☐ Nevztahuje se			
☐ Účinnost podle 9.2.3.1.2 ADR je dostatečná pro největší povolenou hmotnost dopravní jednotky ___t			
9. Popis nesnímatelné(ých) cisterny(en)/bateriového vozidla (jsou-li):			
9.1	Výrobce cisterny:		
9.2	Schvalovací číslo cisterny/bateriového vozidla:		
9.3	Výrobní sériové číslo cisterny/identifikace článků bateriového vozidla:		
9.4	Rok výroby:		
9.5	Kód cisterny podle 4.3.3.1 nebo 4.3.4.1 dohody ADR:		
9.6	Zvláštní ustanovení TC a TE podle 6.8.4 ADR (pokud jsou použitelná):		
10. Nebezpečné věci schválené pro přepravu:			
Vozidlo splňuje podmínky požadované pro přepravu níže uvedených nebezpečných věcí ve vozidle specifikovaném v předchozím bodu 7.			
10.1	V případě vozidla EX/II nebo EX/III	věci třídy 1 včetně skupiny snášenlivosti J	věci třídy 1 kromě skupiny snášenlivosti J
10.2	V případě cisternového vozidla/bateriového vozidla smějí být přepravovány pouze látky dovolené podle kódu cisterny a jakýchkoli zvláštních ustanovení uvedených v předchozím bodu 9 nebo smějí být přepravovány pouze dále uvedené látky (třída, UN číslo, a pokud je to nezbytné, obalová skupina a oficiální pojmenování pro přepravu):		
Smějí být přepravovány pouze látky, které nejsou náchylné nebezpečně reagovat s materiály nádrže, těsnění, výstroje a ochranných povlaků, pokud jsou použity.			
11. Poznámky:			
12. Platné do:		Razítko vydávajícího orgánu	
		Místo, datum, podpis	
1.3 13. Prodloužení platnosti			
Platnost prodloužena do		Razítko vydávajícího orgánu, místo, datum, podpis:	

PŘÍLOHA P VII: ZÁKAZ SPOLEČNÉ NAKLÁDKY

Bezpečnostní značky č.	1	1.4	1.5	1.6	2.1, 2.2, 2.3	3	4.1	4.1 +1	4.2	4.3	5.1	5.2	5.2 +1	6.1	6.2	7 A, 7 B, 7 C	8	9		
1	Viz 7.5.2.2										d								b	
1.4	Viz 7.5.2.2				a	A	a		a	a	a	a		a	a	a	a	a	a	a
1.5	Viz 7.5.2.2																			b
1.6	Viz 7.5.2.2																			b
2.1, 2.2, 2.3		a			x	X	X		x	x	x	x		x	x	x	x	x	x	
3		a			x	X	X		x	x	x	x		x	x	x	x	x	x	
4.1		a			x	X	X		x	x	x	x		x	x	x	x	x	x	
4.1 + 1								X												
4.2		a			x	X	X		x	x	x	x		x	x	x	x	x	x	
4.3		a			x	X	X		x	x	x	x		x	x	x	x	x	x	
5.1	d	a			x	X	X		x	x	x	x		x	x	x	x	x	x	
5.2		a			x	X	X		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
5.2 + 1												x	x							
6.1		a			x	X	X		x	x	x	x		x	x	x	x	x	x	
6.2		a			x	X	X		x	x	x	x		x	x	x	x	x	x	
7A, 7B, 7C		a			x	X	X		x	x	x	x		x	x	x	x	x	x	
8		a			x	X	X		x	x	x	x		x	x	x	x	x	x	
9	b	a,b	b	b	x	X	X		x	x	x	x		x	x	x	x	x	x	

X Společná nakládká dovolena.

a Společná nakládká dovolena s látkami a předměty 1.4S.

b Společná nakládká věcí třídy 1 a záchranných prostředků třídy 9 (UN čísel 2990, 3072 a 3268) dovolena.

c Společná nakládká dovolena mezi plynovými generátory airbagů nebo moduly airbagů nebo napínači bezpečnostních pásů podtřídy 1.4, skupiny snášenlivosti G (UN číslo 0503) a plynovými generátory airbagů nebo moduly airbagů nebo napínači bezpečnostních pásů třídy 9 (UN číslo 3268).

d Společná nakládká dovolena mezi trhavinami (kromě UN 0083 trhavina, typ C) a dusičnanem amonným (UN čísel 1942 a 2067) a dusičnany alkalických kovů a dusičnany kovů alkalických zemin za podmínky, že se celý náklad pro účely označování velkými bezpečnostními značkami, oddělování, ukládání a nejvyšší přípustné hmotnosti nákladu považuje za trhaviny třídy 1.

Dusičnany alkalických kovů včetně dusičnanu cesného (UN 1451), dusičnanu lithného (UN 2722), dusičnanu draselného (UN 1486), dusičnanu rubidného (UN 1477) a dusičnanu sodného (UN 1498). Dusičnany kovů alkalických zemin včetně dusičnanu barnatého (UN 1446), dusičnanu berylnatého (UN 2464), dusičnanu vápenatého (UN 1454), dusičnanu hořečnatého (UN 1474) a dusičnanu strontnatého (UN 1507).

PŘÍLOHA P VIII: VZOR OSVĚDČENÍ O ŠKOLENÍ PRO ŘIDIČE VOZIDEL PŘEPRAVUJÍCÍCH NEBEZPEČNÉ VĚCI

Přední

strana

ADR OSVĚDČENÍ O ŠKOLENÍ ŘIDIČE

(Vložit
fotografii řidiče)

*

1. (OSVĚDČENÍ Č.)*
2. (PŘÍJMENÍ)*
3. (JINÉ JMÉNO(A))*
4. (DATUM NAROZENÍ
dd/mm/yyyy)*
5. (STÁTNÍ PŘÍSLUŠNOST)*
6. (PODPIS ŘIDIČE)*
7. (VYDÁVAJÍCÍ ORGÁN)*
8. PLATNÉ DO: (dd/mm/yyyy)*

Zadní

strana

PLATNÉ PRO TŘÍDU(Y) NEBO UN čís.:

V CISTERNÁCH

JINAK NEŽ V CISTERNÁCH

9. (Vepsat třídu
nebo UN číslo(a))*

10. (Vepsat třídu
nebo UN číslo(a))*

